National Library 56253
Gen.Acquisitions Section
Ottawa, Ont.
K1A ON4

National Library
Bibliothèque Nationale
MAR 5 1980
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

Second class mail registration number — 1089.

VABA EESTLANE

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ESTO 80

Nr. 16 (2651) XXIX aastakäik | Teisipäeval, 26. veebruaril 1980 — Tuesday, February 26, 1980 | Üksiknumbri hind 45 senti

Vabaduse nõude proklamatsioon Kanada peaministritele

Sisukas Eesti Vabariigi aastapäeva aktus Toronto ülikooli aulas

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas esimees U. Petersoo esitas möödunud pühapäeval Torontos ülikooli aulas toimunud Eesti Vabariigi 62. aastapäeva tähistamise aktusel rahvarikkale aktusest osavõtjatele kinnitamiseks Kanada peaminister Joe Clark'ile ja uueks peaministriks valitud Pierre Trudeaule saadetava proklamatsiooni, milles juhiti tähelepanu Helsingi kokkulepete ja Liitunud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja rikkumisele N. Liidu poolt ja nõuti Kanada valitsuselt Moskva olümpiamängude boikoteerimist ning teiste abinõude tarvitusele võtmist N. Liidu vägivallategude piiramiseks. Aktusest osavõtjad kiitsid ettepaneku heaks kauakestva aplausiga. Aktus umbes 1000-de inimese osavõtul möödus sujuvalt ja kavakohaselt. Ontario valitsuse esindajana viibis aktusel kultuuriminister R. Baetz, kes andis edasi peaminister W. Davise ja Ontario valitsuse tervitused. Aktusel kuulutati ka käesolev aasta Eesti poliitiliste vangide aastaks.

Toronto Ülikooli aula lava kõrvale oli Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamiseks üles tõmmatud kaks suurt sini-must-valge lipukangast, millede südames ilutsesid Vabadusristi sümboolsed kujutused. Teiste aukülaliste hulgas olid ka Vabadusristi kavalerid, kellede read hõrenevad iga aastaga. Nende rinda ehiti lilledega.

Aktus algas „Estonia" orkestri avamänguga eesti motiividel, mida juhatas Uno Kook. Pärast avamängu sisenesid skautliku-gaidliku lipuvalve saatel Eesti ja Kanada lipud, millede juurde jäi kogu aktuse ajaks auvalve. Järgnes orkestrilt O Canada, mille järele kõnetooli asus Toronto Vana Andrese koguduse pastor Andres Taul, kes pidas palvuse. Õpetaja rajas oma sõnavõtu kuningas Taaveti teisele laulule.

Ta mainis, et 24. veebruaril toome Jumala ette oma kodumaa ja seal elavad õed ja vennad ning täname Kõigevägevamat, et meil on võimalus siin vabal maal oma kodumaa sünnipäeva tähistada.

Õpetaja lõpetas oma palvuse „Meie isa" palvega.

Järgnes lühike muusikaline osa, mille raamides Jaak Kivik kandis ette oma loomingust „Prelüüdi" koraali „Oh võtkem Jumalat" viisil ning rahvarõivais Peetri koguduse noortekoor „Lootus" esitas Rosemarie Lindau juhatusel ja J. Kiviku orelisaatel J. Aaviku „Õnnista meid".

Langenute mälestamise sõnavõtt oli Toronto Eesti Võitlejate Ühingu esimehelt H. Kivilt, kes mainis, et täna meenutame austuses ja tänutundes neid, kes andsid oma elu Vabadussõjas ja rajasid sellega vaba Eesti. Kuid meie mälestame ka neid võitlejaid, kes langesid Teises maailmasõjas

ning samuti neid tuhandeid mehi, naisi ja lapsi, kes langesid venelaste küüditamise ja terrori ohvriks.

H. Kivi kinnitas, et tänasel päeval kinnitame püha tõotust võidelda seni kuni kodumaa on jälle vaba. Langenute mälestamiseks esitasid noortekoor „Lootuse" ja Toronto Eesti Segakoori naislauljad K. Türnpu haarava leinalaulu „Muru kasvab mulla peale," mida rahvas kuulas leinaseisakus.

Väliskülalisi tervitas inglise keeles aupeakonsul I. Heinsoo, kes mainis, et meie oleme pidanud oma võitlust Eesti vabaduse eest juba 40 aastat ja meie jatkame seda. Meie oleme hoiatanud kanadalasi, et vabadus pole kunagi garanteeritud ja seda näeme meie eriti kujukalt praegu kui vene okupatsiooniväed tungisid Afganistani.

See aktsioon näitas, et Moskva pole loobunud oma agressiivsetest kavatsustest ja maailmavallutamise plaanidest.

Kõneleja mainis, et kui lääneriigid hoiavad nüüd tihedalt kokku, siis tuleks ajalooline pöördepunkt ja kogu maailmas algaks täielikult uus ajajärk.

Kõneledes eesti keeles eesti rahvusgrupile mainis I. Heinsoo, et tänasel päeval saadame oma soojemad ja lojaalsemad tervitused

(Järg lk. 5)

„Meie kodumaal on täna sünnipäev!" hüüdsid T.E.S. Lasteaia lapsed möödunud laupäeval. Pildil osa pikast rongkäigust, kus kasvataja Linda Kukk oma grupiga sammub Eesti Maja suurde saali.

Foto: Vaba Eestlane

Eesti lipp Toronto raekoja lipumastis

Kui varemail aastail on Eesti lipu heiskamise tseremoonia Toronto raekoja ees olnud väga tagasihoidliku osavõtjaskonnaga, siis vastupidi sellele kujunes tänavune sündmus rahvarohkeks. Praegu on maailmasündmuste taustal elavnenud ka eestlaste rahvuslik huvi, nähes et nende aastakümnete pikkust propagandat on maailmas hakatud ometigi kord mõistma.

Juba pool tundi enne ettenähtud aega kogunes raekotta arvukalt inimesi, keda linnanõunik T. Ruprechti juhatusel viidi ülemisele korrusele, kust kella 1 ajal mindi koos lipumasti juurde.

Selleks ajaks oli rahva arv lähenenud paarile sajale, kusjuures nende hulgas oli rohkesti noori rahvarõivais lapsi, kes tulnud just lasteaiast.

Lühema tseremoonia lipu juures avas EKN esimees U. Petersoo, misjärel Eesti lipp tõusis lipuvardasse. Lauldi Kanada hümni ja siis Eesti Vabariigi aupeakonsul I. Heinsoo tänas linnanõunik T. Ruprechti, kelle abil seda sündmust saadi organiseerida. Ta ütles, et linnanõunik on nagu üks meie vendadest, kes tunneb meie rahva muresid. Sellisel sündmusel on palju tähtsust, et Eesti Vabariigi aastapäeval masti tõuseb Eesti lipp. Sümboliseerigu selle heiskamine siinses Metropolitan keskuses meie kokkukuuluvustunnet ja usku.

Olgu 24. veebruar igale eestlasele südamelähedane, hoiame selles kinni kuni Jumala abiga ühel päeval saame oma lipu tõsta masti omal maal,

lõpetas I. Heinsoo, millele järgnes Eesti hümn.

Järgnevalt kõneles linnanõunik T. Ruprecht, öeldes et enamus linnanõunikest saavad aru eestlaste vabadusnõudest. Miks tõsta lippu veel ja pühitseda seda päeva? Nüüd me teame N. Liidu agressiivsusest, mis on üllatanud maailma. Eestlased aga kogesid seda juba II maailmasõja alguses. Selletõttu on eeestlastel väga tähtis tähendus Kanada ühiskonnale. Kanadalased võtavad vabadust iseenesest mõistetavana. Eestlaste ajaloolist aastapäeva peab edasi kandma, võibolla järgmine generatsioon täidab selle unelma.

Lõpuks U. Petersoo tänas veel linnanõunik T. Ruprechti, eriti tema arusaamist meie probleemidest, mida eestlased on katsunud valgustada maailmale 35 aastat.

Vahetevahel päikeselisel keskpäeval jäi Eesti lipp kerges tuules lehvima nii laupäeval, kui ka järgmisel pühapäeval, mis langes kokku just Eesti Vabariigi välja kuulutamise päevaga.

Pravda: Clark kaotas Moskva-vastase poliitika pärast

MOSKVA — N. Liidu kommunistliku partei peahäälekandja Pravda mainib, et konservatiivide partei kaotas äsjased parlamendivalimised Kanadas sel lihtsal põhjusel, et partei ajas N. Liidu vastu suunatud poliitikat. Pravda ütleb, et peaminister Clark ei suutnud lahendada riigi majanduslikke ja sotsiaalseid probleeme ning hakkas selle asemel kuulutama „provokatiivseid leiutisi" nõukogude ähvardusest. Kuuba kommunistliku partei häälekandja Granma kommenteerib, et liberaalide võit oli tingiud valijaskonna rahulolematusest Clarki sise- ja välispoliitikaga ning lisab juurde, et Pierre Trudeau rõhutas valimise ajal maailmarahu kindlustamise vajadust.

Pantvangid ei pääse niipea

TEHERAN — Ühendriikide valitsuse lootused ameerika pantvangide peatseks vabanemiseks Teheranis said uue tagasitõõgi osaliseks kui Iraani diktaator ajatollah Khomeini teatas, et pantvangide vabastamise küsimuse otsustab Iraani parlament, kes valitakse alles märtsikuu keskel. Vangide vabastamise küsimus võib seega parlamendi ette minna alles aprillikuu kestel. Washingtonis on juba tõsiselt üles kerkinud küsimus, mis mõte on äsja moodustatud viieliikmelisel shahhi kuritegusid uurival rahvusvahelisel komisjonil kui selle organi tegevusel ei ole mingit sidet pantvangide vabastamisega.

Tänavalahingud Kabulis

Afganistani sõdurid lähevad partisanide poole üle

KABUL — Afganistani pealinnas Kabulis kuulutati välja kaitseseisukord ning linnatänavatel tekkis mitmel pool võitlusi Afganistani rahvuslike partisanide ja vene okupatsioonijõudude vahel. Tunnistajate seletuste kohaselt on ohvrite arv mõlemal pool suur ja ulatub sadadesse. Venelased rakendasid partisanide vastu võitlustesse ka afganistani armeeüksusi, kuid ligemale 8000 sõdurit läks Kabulis partisanide poole üle.

Venelased on rakendanud eeslinnades toimunud võitlustesse ka kahuritega varustatud helikopterid, milledelt on pardarelvadega mõrvatud sadu tsiviilisikuid.

Kui venelased rakendasid afganistani armeeüksused võitlustesse oma kaasmaalaste vastu, siis keeldusid need tulistamast oma rahvuskaaslasi ja hakkasid mässama.

Suur osa afganistani üksustest keeras oma püssirauad ja kahuritorud venelaste vastu, tekitades neile suuri kaotusi.

Kabulist diplomaatilistest ringkondadest saabunud andmete kohaselt on Afganistani kommunistlik valitsus venelaste nõudmisel laiali saatnud kolm afganistani diviisi. Üks neist diviisidest tegutses Jalalabadi linna piirkonnas, kus viimasel ajal on arenenud ägedad võitlused partisanide vastu.

Venelased on kuuldavasti sinna piirkonda saatnud suuri täiendusi, mis ulatuvad 3000 sõdurini.

wintario

21. veebruaril peetud Wintario loterii loosimisel langesid viis 100.000-dollarilist peavõitu pileteile nd. 458518, viis $25.000 võitu pileteile nr. 879366, viis $25.000 pileteile nr. 739492, viis $25.000 pileteile nr. 389267 ja viis $25.000 pileteile nr. 613058. $1.000 võidu annavad numbrid 512266, $100 annavad numõrid 9140, $10 numbrid 151 ja tasuta piletiraamatu numbrid 44.

TORONTO EESTI ÕNGITSEJATE JA JAHIMEESTE SELTSI

KALAMEESTE KEVADPIDU

Eesti Majas, laup., 15. märtsil 1980 algusega kell 7 õ.

Orkester: „Ruhnu-raamat"

Eeskava — „Positiivsed mehed"

LOOSIMINE ☆ EINELAUD ☆ BAAR

Pääse $6.— ☆ Laudade ettetellimine tel. 425-9978 pärast kella 5 õ.

JUHATUS

KANNATUSAJA KONTSERT-JUMALATEENISTUS

pühap., 9. märtsil kell 2 p.l. Vana Andrese kirikus

COSMOPOLITAN OPERA Co. Avo Kittaski korraldusel

Schuberti missa g-duuris — ooperisolistid ja orkester, solistid esinevad ka iseseisvalt

EKK MUUSIKA VÕISTLUSED

laup., 1. märtsil kella 1—5

Peetri kiriku saalis

Sissepääs $2.—

KALEV ESTIENNE JUUBELIPIDUSTUSED

RÜHMADE ESINEMISE ÕHTU

toimub ETOBICOKE OLYMPIUM'is, 590 Rathburn Rd. 28. märtsil kell 7.30 õ.

Pääsmed $4.50 ja $3.50, lastele alla 6 a. tasuta

TANTS ÕHTUSÖÖGIGA

toimub FOUR SEASONS HOTEL'is (Avenue Rd. & Yorkville)

29. märtsil kell 7.30 õ. KAJA ORKESTER ☆ KAVA

Pääsmed eelmüügil Kalev Estienne võimlejatelt ja POKO's Mt. Pleasant Rd. Infor. ja laudade ettetellimine — palume hel. pärast kell 1 p.l. tel. 465-7020 või 429-7701 extn. 281

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St. Toronto.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $35.—, poolaastas $19.50 ja veerandaastas $10.50, kiripostiga aastas $55.—, poolaastas $30.50 ja veerandaastas $16.—
TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $38.—, poolaastas $21.— ja veerandaastas $11.—. Kiripostiga USA-s: aastas $61.—, poolaastas $32.50 ja veerandaastas $17.—
LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $72.—, poolaastas $36.— ja veerandaastas $19.—.
Aadressi muudatus 50 c. — Üksiknumbri hind 45 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto Ont. M6J 2H2

„Meie tahame, et olümpia oleks puhtakujuliselt sportlik sündmus — mitte läänеriikide ajakirjanikele võimaluse andmine dissidentide ülistamiseks ja poliitika tegemiseks."

Kommentaarid

Televisioonikaamerad toovad olümpiamängud kõigis detailides igasse elutuppa ning igal asjast huvitatul on nüüd võimalik jälgida soojas toas lume- ja jääsangarite omavahelist heitlust medalite pärast selle asemel, et sõita Lake Placidi ja seal kalli raha eest külmast siniseks tõmbunud ninaga mäekülgedel konutada.

Ja tõsi küll — võistlused on tõesti huvitavad, põnevad ja pinevad ning televisioonikaamera toob vaataja silmade ette isegi selliseid detaile, mida vist isegi kohtunikud ei näe (või ei taha näha!) kui nad väärotsuseid teevad. Ühe probleemina kerkib vaatleja ette kohe küsimus, kas kõik olümpiamedalid on oma sisuliselt väärtuselt võrdsed? Kuidas te saate näiteks kuldmedaleid, mida mehed ja naised saavad kelkudel mäest allalaskmise eest ühele pulgale panna nende medalitega, mida omavad kiirusutajad, kes oma viimast välja pannes peavad maha uisutama suuri distantse? Või kuidas on kõrvutatav paariminutiline slaloomsõit 10, 15 või 30 kilomeetrilise murdmaasuusatamisega, mis nõuab võistlejatelt tundideni ulatuvat ülimat jõupingutust ja viimastejõureservide väljapanemist? Kuid kuld on kuld ja medal on medal ning lõpukokkuvõtete tegemisel ei võeta seda arvesse, et mõni mees või naine sai oma kuldmedali selle eest, et ta ühe või kaheinimese kelgul pikutades läbisõitu tehes olümpiakulla tasku pani.

Kui televisiooni kaamera manab teie silmade ette muidki saladusi. Näiteks kuidas iluuisutamise hindamisel kohtunikud töötavad ja „oma mehi" ja „oma naisi" soodustavad. Kummalisel kombel osutuvad nendeks oma meesteks ja naisteks alati venelased, kelledele mõned läänеriikide kohtunikud on nagu kohustatud kõrgemad hinded andma. Eriti silmatorkav oli see iluuisutamise tantsuvõistluse hindamisel, kus keskpärasele vene paarile anti kuldmedal ja nendest mitu klassi parem ungari paar pidi leppima hõbemedaliga. Ka pronksmedalile tulnud vene paar oli tunduvalt nõrgem temast tahapoole jäetud ameerika ja inglise paaridest, kuid teda peeti vajalikuks nendest ettepoole nihutada.

Ja kui kritiseerida praegusel Afganistani kriisi ajal Ühendriikide televisioonikaamerate meeste tööd, siis jätab see sageli mulje, et venelasi tahetakse nagu sihilikult esile tõsta ja nende saavutusi allakriipsutada. Kuidagi ei suuda seletada seda, mis paarisuisutamise auhindade väljaandmisel vene kuld- ja hõbemedalite võitjaid nii pikalt ja forsseeritult silmatorkavalt näidati, miks televisioonikaamera silm puhkas erakordselt kaua kahel võidumastis oleval kahel punasel sirp ja vasara lipul ja miks N. Liidu hümnil, mille helide saatel üks maa teise järele Moskva võimusfääri lülitatakse ja alla heidetakse, lasti nii pikalt kõrva trumminahkasid ärritada.

Üldagu veel, et olümpial ei tehta poliitikat. Ja televisioonisilm kinnitab kahjuks, et need poliitikategijad ei ole alati venelased, vaid ka Moskva huvides mitmesuguses kapatsiteedis tegutsevad läänеriikide esindajad.

o

Olukord Moskva olümpiarindel on muutunud pinevaks pärast seda kui president Carteri poolt antud tähtaeg — 20. veebruar — vene vägede väljatõmbamiseks Afganistanist möödus ja Kreml Washingtoni ultimaatumit ignoreeris. President Carter reageeris Moskva ignoreerivale hoiakule kiirelt ja kriipsutas eriti alla, et ta jääb oma seisukoha juurde ning teeb kõik võimaliku selleks, et Ühendriikide ja teiste vaba maailma rahvaste sportlased Moskva olümpiamängudest eemale jääksid.

Ühendriikide presidendil on kindlasõnalisi toetajaid, kuid samal ajal on ka neid, kes jäävad kõhklevalt pealtvaatajate ossa ning ootavad sündmuste arengut. On ka neid kes kinnitavad, et venelastele tuleb aega anda Afganistanis oma „asjade korraldamiseks" ja nõo päästmisega Afganistanist taandumiseks, kuna nende prestiizh ei luba päeva pealt oma asju hakata pakkima ja okupeeritud maalt lahkuda. Seda teooriat rõhutasid eriti

(Järg lk. 3)

Uus juhtkond Ottawas

Vox populi, vox Dei — rahva hääl on Jumala hääl — ütlesid vanad roomlased. See vanade roomlaste tõesõna maksab ka äsja toimunud Kanada parlamendivalimiste puhul, millega kanada valijaskond avaldas oma umbusaldust lühikest aega võimul olnud konservatiivide valitsusele ning kinkis oma poolehoiu jälle liberaalide parteile ning selle juhile Pierre Trudeaule.

Ehkki liüüasaamine tundub olevat konservatiividele ja nende juhtkonnale suureks üllatuseks, olid lüüasaamise seemned juba ammu külvatud ning konservatiivide kaotus oli paratamatu. Nendel analüüsijatel on kahtlemata õigus, kes väidavad, et Kanada valijaskond ei ole viimastel parlamendivalimistel andnud oma häält kellegi poolt vaid hoopis kellegi vastu. Möödunud mais toimunud valimistel hääletasid valijad peaminister Trudeau vastu ja kõrvaldasid võimult liberaalide partei ning seekordsetel valimistel hääletati konservatiivide juhi ja peaminister Clarki vastu, kuna valijad olid ilmselt jõudnud otsusele, et nad ei saa kinkida enam oma usaldust ja riigi juhtimist mehele, kes nende arvates ei vasta vajalikkudele nõõtudele.

Peaminister Clarki õnnetus oli see, et ta tegi oma kogenematusest esialgu mitmeid vigu, mida hiljem oli raske parandada. Kanada saatkonna Jeruusalemma viimise küsimus, kombinatsioonid Petro Canada ümber, keskvalitsuse võimupiiride vähendamine ning ilmselt nõutu olukord Quebeci separatistide plaanidele reageerimiseks ei jätnud mõju avaldamata valijaskonnale. Nendele tagasilöökidele lisandus mugavustega harjunud läbilõike kanadalasele riigi eelarve esitamine, mis oleks nõudnud igalt isikult rihmapingutamist ning mille raamides tõsteti bensiinihinda ning rakendati õlile 18 centiline riigikassasse minev aktsiisimaks. Poliitilised eksperdid mainivad, et valitsus oleks saanud umbusalduse avaldamist ja valitsuse kukutamist parlamendis vältida kui peaminister Clark oleks käitunud diplomaatilikult ning taotlenud kompromissi selle asemel et käituda enamusvalitsuse juhina kuigi ta selja taga oli tegelikult ainult parlamendi vähemus.

Mais ja nüüd veebruaris toimunud valimised ning lühike võimuloleku periood olid konservatiivide parteile kahtlemata suureks õppetunniks ja tulevikus tuleb neil katsuda kõigiti vältida samalaadsete vigade kordamist. Nüüd huvitab aga valimistel liberaalidele ja Pierre Trudeaule oma toetuse andnud kanadalasi rohkem küsimus, millises suunas hakkavad liberaalid riigi sise- ja välispoliitikat juhtima ning kas valitsus tuleb oma tööd alustades avalikkuse ette kindlakujulisema programmiga, mis valimistel kahjuks puudus.

Kahtlemata tuleb liberaalide uuel valitsusel hakata lahendama väga raskeid ja komplitseeritud probleeme, mis nõuavad ülimat riigimehelikku tarkust, ettenägelikkust ja tasakaalu. Quebecis kummitab separatistide rahvahääletus, mis taotleb prantsuskeelt kõneleva provintsi lahkulöömist Kanadast, suurenev inflatsioon lööb majandusellu üha sügavamaid haavu ja energiaküsimus tõotab kujuneda üheks palavamaks tulevikuprobleemiks. Õlirikka Alberta peaminister Lougheed tegi bensiinihinna suhtes juba teatavaks oma seisukoha, mainides, et Alberta ei müü oma õli odavamalt sellest hinnast, mille suhtes endise peaminister Joe Clarkiga kokkulepe sõlmiti.

Liberaalide uuel valitsusel tuleb juba lähemas tulevikus ütelda oma seisukoht ka Afganistani ja Moskva olümpiamängude küsimuses, mis nõuab peaminister Trudeault ja tema välisministrilt kaugeleulatuvaid otsuseid Kanada välispoliitikale suuna andmiseks. Afganistani suhtes vältis Trudeau valimiskampaania ajal oma seisukohtade avaldamist ning Moskva olümpia boikoteerimise küsimuses jäi ta lahtisele pooltõrjuvale seisukohale, lubades president Carteri boikotiaktsiooniga ühineda alles siis kui boikoti valib suurem osa läänеriikidest.. Läbilõike kanadalane ei tunne ilmselt erilist huvi Kanada välispoliitiliste sammude ja suundade suhtes, kuid raudeesriide tagant pärit rahvusgruppidele on liberaalide uue valitsuse hoiak ja seisukohad Afganistani ja olümpiamängude küsimustes ülima tähtsusega.

Kui konservatiivide partei õnnetuseks oli esinduse puudumine Quebeci provintsis, siis kannatavad liberaalid poolehoiu puudumise tagajärjel Kanada lääneprovintsides, mille tulemusena Kanada on jaotatud poliitiliselt kaheks ning siin puudub jõudude tasakaal. Kuivõrd ebastabiilne on praegu poliitiline olukord Kanadas nähtub juba sellest, et liberaalid võitsid poole oma kohtade arvust parlamendis ainult ühest provintsist — Quebecist, kus elab umbes üks veerand Kanada rahvastikust. Konservatiivid samal ajal võitsid pooled oma kohtadest lääneprovintside piirkonnas, mille rahvastiku arv ületab ainult vähesel määral ühe neljandiku kogu Kanada rahvaarvust. On loomulik, et võimul oleval parteil on sellises olukorras suuri raskusi kõiki piirkondi rahuldada ja kõigi tahtmisi täita ning vastuolud ja rahulolematused on paratamatud.

Kuid rahvas on ütelnud demokraatlike printsiipide alusel oma sõna ja tal tuleb leppida nii hea kui ka halvaga, mida talle Ottawast pakutakse.

K.A.

Kas Kremlil on kavatsust Soome okupeerimiseks

Helsingist saabunud eestlane jutustab oma tähelepanekutest ja muljetest

STOKHOLM — Äsja Soomest naasnud eestlane annab meie lehe kaastöölisele ülevaate sealsetest praegustest muljetest ja soomlaste meeleoludest seoses Afganistani sündmustega esile kerkinud kriisiga. Nagu selgub on soomlased säilitanud oma iseseisva mõtlemise ning arutavad elavalt, mida teha ja kuidas käituda olukorras kui praegune päevakorral olev sõjaoht hakkab lähenema Soome piiridele. Soomest tuleja jutustab:

Paljud inimesed on mures: töökohtades arutatakse intensiivselt poliitikat ja võimalikke tulevikuperspektiive Soomele. Räägitakse juba sellestki, et kes läheb välismaale, ja kes hakkab organiseerima põrandaalust vasturinnet naabrivõimu okupatsiooni puhul. On küllalt palju neid inimesi, kes kardavad, et sõda on nüüd lähemas tulevikus vältimatu ja et Soome sellest ei pääse.

Aga lootusetuse ja käegalöömise meeleolusid ma ei ole siiani kusagil kogenud.

Inimesed ütlevad, et „mh, siia nad võivad tulla küll, ega me seda vist takistada ei suuda — aga nad peaksid teadma, et meiega on peaaegu võimatu hakkama saada, me oleme pagana kanged ja kangekaelsed vennad!" Trotsi ja teatavat julgust ja enesekindlust on üsna palju.

Kuna ametlikult poolt ja ajalehtedes nendest muredest ja meeleoludest sõnakestki ei räägita, ehk siis ainult humoristlikus joonealuses.

Viimase pühapäeva „Pravdast" oli „Helsingin Sanomat" ära toonud ainult selle kriitilise kommentaari, et kõik need Norra „Morgenbladeti" ja Rootsi „Svenska Dagbladeti" teated Venemaa sõjajõudude koondamisest Soome idapiirile ja Vene laevastiku suurenenud harjutustegevusest Soome ranniku läheduses on igasuguse aluseta, samuti kui mitmed varasemad sellised kõmujutud, mida venevaenulised skandinaavia ja lääne tegelased on levitanud Venemaa vastu. H.S. tõi selle teate ära, aga ilma omapoolsete ja riigivõimu poolsete lisakommentaarideta.

Mis on tegelikult juhtumas, selle kohta pole kerge saada absoluutselt usaldatavat informatsiooni.

Võiksin öelda, et olen rääkinud mitme isikuga, kes täiesti iseseisvalt ja eriallikate või isiklikkude kogemuste põhjal väidavad, et Nõukogude vägede koondamine Soome idapiiri vastu on kestnud juba kaks või rohkem nädalat, et vene tankide suurenenud arvu näeb selgesti nii Soome poolelt üle piiri vaadates, kui ka Soome lennuliini lennukitega lennates Soome piiri läheduses . . . Et vene sõjajõude olevat ka koondatud põhjas Norra piirialade lähedusse.

Inimesed, kes seda räägivad, on oma informatsioonis absoluutselt kindlad, ja mõned ütlevad, et nad on seda näinud iseoma silmaga.

Samuti olla piiri läheduses, teisel pool, toimunud viimasel ajal palju sõjaväeüksuste liikumisi teedel ja terve hulk soomlasi, kes varem said regulaarselt load piiri ületamiseks ja vene poolel tööl käimiseks, ei pääse nüüd enam üle piiri. Teisest küljest olen kuulnud paari päris usaldusväärsete sidemetega isikut ütlevat, et need kuulujutud ei vasta tõele, et pole toimunud mingeid olulisi vene sõjajõudude koondamisi Soome vastu, või et nad ei ole sellest teadlikud, kuigi peaksid olema, kui see oleks juhtunud.

Isiklikult on mul natuke raske uskuda, et Venemaa algaks mingit isoleeritud aktsiooni Soome vastu. See võiks pigemini toimuda kooskõlas laiema rünnakuga kogu Lääne-Euroopa vastu. Sest mis mõtet on läänеriike ja neutraalseid maid nagu Rootsit veelgi enam hirmutada ja kaitseseisukorda panna, kui vallutatud Soomel pole Venemaale suuremat väärtust kui vallutamata Soomel, mis praegu varustab Venemaa igasuguste toodetega otse võileivahinna eest?!

Olen kuulnud näiteks, et Soome müüvat Venemaale liha ühe kümnendiku hinna eest, mida soomlased ise liha eest maksavad äris, ja et riik maksvat müüjatele juurde . . .

See olla põhjustatud kaubavahetuse tingimustest, kuna Soome on peaaegu täielikult rippuv Nõukogude õlist ja bensiinist. Küll aga peanma võimalikuks, et mingi „piiratud ulatusega" aktsioon Lääne-Euroopa vastu toimub juba lähemas tulevikus, kuna Venemaa on suures sõjalises ülekaalus terveks reaks eelolevateks aastateks ja on väga küsitav, et USA alustaks piiratud sõjalise aktsiooni puhul Euroopa tandril oma aatomrelvade kasutamist Venemaa vastu, millele järgneks USA täiesti kaitseta ja varjenditeta jäetud elanikkonna massiline hukkumine . . .

Venelaste ettevalmistused aatomsõjaks on olnud pikaajalised ja suureskaalalised; Põhja-Ameerikas on teatavasti seda küsimust ignoreeritud juba 1960-ndadest aastatest saadik ja igasugune tsiviilelanikkonna kaitse on olematu. Nii et võib tõesti küsida: kui ka on tõsi, et Venemaa on koondanud sõjajõude Soome piirile — kas on siiski usutav, et nad valmistuvad invasiooniks või mingi surve all loodud „baasidelepingu" pealesurumiseks a la Baltikum 1939?

Kas sellega läänemaailmas tekitatud alarmireaktsioon on väärt saavutatud resultaate?

See võiks toimuda ainult siis, kui venelased on otsutanud kolmanda maailmasõja kasuks ja teevad selleks praegu ettevalmistusi. Ja see ei ole päris võimatu . . .

Kas välismaal on sugulasi?

N. Liidu sõjakomissariaadi ankeet Eestis

STOKHOLM (EPL) — Möödunud aastal jagati väeteenistuskohustuslikele eesti noortele Nõukogude sõjakomissariaadi poolt välja ankeetlehed küsimustega, mis peavad andma ülevaate vastava isiku päritolust, poliitilisest kallakust kui ka sugulastest välismaal. Ankeet on tulnud täita ka kõigil, kes Eestis on sõjaväelisel arvel, s.o. kuni 45-aastastel meesisikutel, kes pole sõjeväeteenistusest vabastatud. Ilmselt on materjal vajalik ühe või teise isiku paigutamisel ja ülesannete määramisel.

Ankeet meenutab mingil määral väljasõiduloa taotlemiseks täidetavat avaldust. Selles on tähtis ära näidata rahvus, sotsiaalne päritolu (intelligendid on ohtlikud), komsomoli kuuluvus (ustavus), kui pole enam komsomolis või parteis, siis miks.

Küsitakse ka parteiliste karistuste kohta ning põhjuste suhtes, tuntakse üksikasjalikku huvi hariduse ning teadusesoone vastu (kas on leiutusi), päritakse milliseid võõrkeeli ja kui hästi valdab arvel olev isik

ning millist N. Liidu rahvaste keelt ta oskab ja millises ulatuses.

Tahetakse teada, kas isikut on kunagi kohtulikult karistatud, päritakse kas vastaja on viibinud välismaal, mis eesmärgil ja millal.

Edasi tuntakse huvi selle vastu, kas on sugulasi välismaal, kus, mis ajast ja millega tegelevad. Tuleb ära märkida nende perekonnanimi, isanimi ja sugulusaste.

Tahetakse teada, kas isik ise või tema sugulased on olnud vangis või interneeritud Teise maailmasõja ajal, kus, millal ja millistel asjaoludel vabastati.

Seejärel kästakse ankeedis loetleda kõik sugulased (naine, isa, ema, täisealised õed-vennad ja täiskasvanud lapsed) ja kõik üksikasjalised andmed nende kohta. Siis soovitakse teada kõik töökohad ja asjaolud nende vahetamise kohta koos täpsete aegadega.

Tahetakse ka teada, kas isik on olnud „saadikuks" mingitel tasemetel (millistel?), millal, päritakse autasude kohta üsna üksikasjalikult.

Ja alles lõpuks tuleb ilmutada sõjaväeline suhe — kus on teeninud kui on olnud sõjaväes, millal ja kuidas. Soovitakse ka koduse ja töötelefoni numbreid.

Soome pindala vähenes 6550 ruutmeetri võrra

HELSINGI — Soome valitsus loovutas Norrale kuus saart, saab ise ühe vastu ning annab Norrale 10—20 hektari vähekasulikku pajupõõsastikku Tenojõe ümbruses. Soome ja Norra piiri täpsustatakse kord veerandsajandis alates aastast 1871. Küsimus on väiksest piirimuudatusest, mille tõttu Soome maa-ala väheneb 6550 ruutmeetri võrra.

Inarijões Angeli kohal jäetakse Norrale kaks 250 ruutmeetri suurust kiviklibulist saart. Samuti antakse Norrale Kuorvaskose lähedal 300 ruutmeetri suurune kruusasaar. Tenojões läheb Norrale kolm 26000 ruutmetri suurust leetseljakut, mida veel aastal 1950 ei peetudki saareks. Soomele tuleb jõesängi muudatuse tõttu 20000 ruutmeetri suurune leetseljak. Piiri õgvendamise tõttu langes Norrale veel 10—20 hektari pajupõõsastikku.

VALVEARST NÄDALALÕPUL

1. ja 2. märtsil dr. R. Pahapill, tel. 921-7777.

8. ja 9. märtsil dr. M. Leesment, tel. 481-6334.

III Euroopa eestlaste laulupidu jälle Saksamaal

BONN — Saksamaa Eestlaste Keskkomitee on senini viinud läbi kaks Euroopa Eestlaste Laulupidu ja kolmas laulupidu tuleks neljaaastase vaheaja järele jälle 1982. aastal. Et tuua vaheldust laulupidude asukoha suhtes tegi keskkomitee esimees Inglismaa Eestlaste Ühingu esimehele ettepaneku korraldada kolmas laulupidu Inglismaal. Nagu keskkomitee esimehe Inglismaal käimisel lõplikult selgus, on seal laulupeo korraldamine seotud mõnesuguste raskustega ja soovitakse, et ka kolmas laulupidu toimuks jällegi Saksamaal, kus selleks mitmeti soodsamad võimalused.

Käesoleva aasta lõpupoolel valitakse Saksamaal uus, järjekordselt IX Eestlaste Esinduskogu ja sellel tuleb siis nimetatud küsimustega juba lähemalt tegeleda ja laulupeoks asukoht valida. Senised kaks laulupidu on läbi viidud Münsteris, kus selleks kasutada avar Münsterlandhalle.

KINDLUSTUSED

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

Euroopa parlamendi koosseisu kuuluvad sotsialistid, kes leidsid, et president Carteri poolt antud tähtaeg on liiga lühike ja kiire.

Moskvas on mõned raadio- ja televisioonikommentaatorid samuti toonitanud, et N. Liidul ei ole midagi vägede väljatoomise vastu — kuid enne seda tuleb Afganistanis revolutsioonilise valitsuse seljatagune ja N. Liidu julgeolek kindlustada. See tähendab teiste sõnadega seda, et venelastele tuleb anda aega kõigi Afganistani rahvuslaste ja kommunistliku rezhiimi ja venelaste vastaste jäägituks hävitamiseks. Umbes nii nagu sellega Eestis alustati 1941. aastal kui suur osa meie juhtkonnast mõrvati ja 10.000 inimest Siberisse surema saadeti. Seekord tuli sõda õnneks peale enne kui Moskva oma suure „julgeolekuoperatsiooni" suutis lõpule viia.

President Carter kaotas ilmselt esimese roundi Moskva olümpia boikoteerimise kampaanias kui Rahvusvaheline Olümpiakomitee äsja Lake Placidis toimunud koosolekul otsustas vaatamata Afganistani okupeerimisele siiski osa võtta Moskva olümpiamängudest. Kuid esimene round ei ole veel kogu võistlus ja sellele järgnevad teised roundid. Kõik oleneb nüüd selles, kui kindlalt president Carter jääb oma seisukohtade juurde ja kui osavalt ta tema käes olevad trumpkaardid välja mängib. Viimased teated kõnelevad, et Moskva olümpiavastane rinne laieneb ja võidab pidevalt pinda juurde, kusjuures kaalukeeleks peetakse Lääne-Saksamaad, kes veel seni kindlalt oma seisukohta ei ole avaldanud. Venelased ja nende toetajad läänemaailmas loodavad samal ajal, et mida pikemaks senine segane olukord venib, seda rohkem unustab maailm Afganistani sündmused ning seda suurema võimalused on Moskva olümpia vastase rinde kokkuvarisemiseks.

AMI

Naima Aer oma väljapanekutega sügisesel etnograafilisel näitusel. Foto: Vaba Eestlane

Eestlanna Kanada fotoajakirja toimetaja

Naima Aer vestleb oma tegevusest ja muljeist toimetajana

Kui Naima Aer esmakordselt esines eesti publikule, siis olid tema väljapanekuks väga kunstipärased fotod. Vahepeal on Eesti Etnograafilise Ringi õhutusel suurema tähelepanu saanud ta puuesemete dekoratsioonid. Kuid üllatuseks peaks olema, et ta on Kanada fotoajakirja „Camera Canada" toimetaja, mille 43. number ilmus möödunud detsembris. Selle väljaandjaks on National Association For Photographic Art, kuhu võivad liikmeks olla amatöörid, ekstkutselised fotograafid, fotoklubid, kõik kes on fotoalast huvitatud.

Naima Aer kirjutab ise ajakirja juhtkirjas, et ajakirja toimetamine on tänamatu töö, enamuses. Vaatamata kui palju aega ja püüdlusi sellesse paned, vaatamata kui palju töötad ja iga pisiasjaga vaeva näed, alati leidub keegi kes on kiire kritiseerima ja valmis näitama, kus pole suudetud anda vastavatasemelist tulemust mida sinult oodatakse. Ja et jõuda oma soovide kohese tulemuseni, on veelgi raskem, lisab N. Aer kogemusi kirjeldades, mis saanud selle kauni välimusega ja sisuga, veerandaastati ilmuva ajakirja toimetamisel,

mille fotokunstiline tase on märgatavamalt esteetiline ja esitatud tööde valik vägagi kriitiline.

Ajakirja ulatus on üle-Kanadaline ja sellejuures arvestati mitmeid eeldusi, kui teda toimetajaks nimetati. Õigeks peetud toimetaja peab olema kogemustega kõigis ajakirja toimetamise ja produtseerimise aspektides. „Camera Canada" on suurelt osalt mõeldud oma liikmeskonnale, mis puhul on tähtis, et toimetajal on hea arusaamine liikmete vajadusist ja tehtud töö laadist. Aga tal peab olema ka hea ülevaade Kanada fotokunstist üldisel. Toimetajalt oodatakse ka tugevat tööd, pühendunult töösse süvenemist, et valmistada selline ajakirjanumber, mida iga lugeja ja vaatleja naudiks.

See kõik näib vaimustav ja väljakutsuv uuele toimetajale ja esimese numbri trükikojast tulek on unustamatu kogemus. Aga samuti on unustamatu ka esimene kiri toimetajale, kus öeldakse, et heitku see number prügikasti.

Uus toimetaja arvestab kiiresti, et iga lugeja või vaatleja on võimas tugitooli kriitik, kes mõtleb, et tema oleks ise selle töö palju paremini teinud.

See kriitika on eriti raske siis, kui oled viitnud enamuse ööst ajakirja uuesti ümberkujundamiseks, kuna fotograaf ei saatnud oma fotosid õigeks ajaks nagu oli lubanud teha.

Sellepärast seletab Naima Aer, et uuel toimetajal on hetki, kus ta esitab enesele küsimuse, miks ta üldse sellise tööga nõustus, eriti kui see on vabatahtlik töö nagu „Camera Canada" juures.

Toimetaja esimene tööaasta on liiga raske. Palju temast loodetakse, võibolla liiga palju ja kõik mida ta teeb, võrreldakse ja mõõdetakse eelmise toimetaja tööga. See on aeg mil liiga palju kriitikat on raske taluda.

Uuel toimetajal on vaja rohket julgust jääda paigale ja mitte kaotada usku enesesse kuni kiitus ja hinnang hakkab tulema või vähemalt õiglases proportsioonis kriitikaga.

Alles siis kui toimetaja hakkab tundma mugavamalt oma positsioonil, kus ta aktsepteerib osana tööst nii kiitust kui kriitikat ja mõistab hinnata objektiivselt õpitust kuidas parandada oma toimetatavat ajakirja. Ajakirja parandamine on alati iga hea toimetaja eesmärk.

Need on Naima Aeru kogemused Kanada fotoajakirja toimetamisel. Ta ütleb, et tema esimesel toimetajaaastal oli õnnestumisi ja vähest edu. Katsudes kõigile vastu tulla, toob alati enesega kaasa kriitikat teistelt. Kirjad toimetajale on andnud talle mingisuguse arusaamise, mis lugejaile meeldib ja mis mitte. Teised on suuliselt nõu ja juhiseid andnud.

Sellisena ongi „Camera Canada" omale näo saanud, tuues liikmeskonna fotokunstist näiteid ja tutvustades samal ajal nende loojaid.

Kuidas Naima Aer sellele kohale sattus? Ta seletab, et tundis üht kanada tuntumat fotograafi Freeman Pattersoni, kel oli New Brunsvickis kuus aastat oma fotokool. Ka Naima Aer õppis seal paar aastat, kuid on käinud ka hiljem peagu igal aastal seda külastamas. Kuna Patterson oli seda ajakirja juba üheksa astat toimetanud, siis otsis ta oma töö jätkajat ja pakkus seda tööd Naima Aerule. Ta ongi nüüd juba teist aastat toimetaja ning seni on valminud viis väga maitsekat ja tüpograafiliselt viimistletud numbrit, millega need eelpool kirjeldatud kogemused olid ehtsalt läbinisti tuntud.

Naima Aer on selle ajakirja väljaandja fotoklubi liige. Ta tunneb selle kaudu paljusid kanada fotograafidest. Ta on olnud abiks seminaride korraldamisel, millest üks toimus möödunud ja teine veel eeloleval kevadel. Kuid ajakirja toimetamine pole otseselt tasuline töö. Kutselisel poolel on kirjastustele fotode tegemine, mille juurde ta koostab sellekohaseid kirjutusi. Nii on ta kirjutanud mitu tutvustavat artiklit Freeman Pattersonist ja tema fotokunstist. Tulevikus on kavas laiendada sellelaadiliste kirjutuste ulatust.

Kuid ta ütleb, et ühes osaks ta tööst on ikka veel puuesemete dekoreerimine.

Nendega ta ongi palju tähelepanu leidnud ja tellijaskonnas on ka kanadalasi. Ka on ta andnud kaks kursust selle käsitöövormi tutvustamiseks kanadalastele, kuna neil on selle vastu eriti suur huvi. Ta räägibki, kuidas pärast eesti kunstinäitust Scarboro raekojas ta üles otsiti, et rohkem tema kunstist osa saada. Eeloleval kevadel on jälle uus kursus ettenähtud.

N. Aer seletab, et isa on ikka jätkanud puuesemete valmistamist, kuigi ta ise pole jõudnud oma kaunistamisega sammu pidada, kuna põletistehniline töö pole tervislik. Selle asemel on ta katsunud end vabakutselisena pühendada fotoalale ja kirjutamisele.

Kuid silmade ees püsib ikka veel tema esimesel eesti näitusel väljapandud fotode liiüriline loodusele lähenemine ning selle mõistmine.

Samasugust ilutsevat lähenemisviisi leiame ka tema puuesemete kaunistamises.

Eestist Toronto päevalehes

„Star" annab ruumi Eesti ja eestlaste saatuse kirjeldamisele

Kanada suurtes ajalehtedes on harva ruumi olnud sellise väikeriigi kui Eesti saatuse käsitlemiseks ja siinsete eksiileestlaste soovide ja vabadusvõitluse sihtide kirjeldamiseks. Seekordse Eesti Vabariigi 62. aastapäeva puhuks aga tegi Toronto „Star" oma 20. veebruari numbris eestlastele sellise sünnipäevakingituse, et avaldas pikema artikli „Estonian exiles celebrate 1918—40". Kirjutise autoriks on Joe Serge.

Artiklis öeldakse, et N. Liidu invasioon Afganistani toob valusaid mälestusi Metro 10.000-liikmelisele eestlaste ühiskonnale, kes pühitsevad oma kodumaa lühikest iseseisvuse aega vastuvõtuga sel nädalal Torontos.

Venelaste okupatsioon Eestis toimus sama mustri järgi, meenutab Eestlaste Kesknõukogu Kanadas peasekretär Enn Salurand, kes kirjeldab kuidas venelased tul'd Eestisse samasuguse abistamise ettekäändega.

Järgnev materjal baseerubki sel informatsioonil, mida E. Salurand jutuajamisel andis, kes iseloomustas venelasi, kui selliseid, kes räägides rahust on ise samal ajal agressiivsed.

Artiklis mainitakse ka, et eesti ühiskonna juhtkond ja aupeakonsul Ilmar Heinsoo korraldavad vastuvõtu Eesti Maja, et tähistada oma maa lühikest iseseisvuse aega.

Samuti märgitakse, et Toronto raekoja ees olevasse lipuvardasse tõmmatakse sündmuse puhul Eesti lipp ja vastav mälestusaktus peetakse Toronto ülikooli aulas.

Edasi E. Salurand ütles, et me peame kanadalastele meelde tuletama, et meie kodumaa on N. Liidu poolt okupeeritud ja Afganistani sündmused on samasugused, kuigi ka seal oli sõlmitud mittekallaletungi leping.

Lõpuks öeldakse, et 70.000 eestlast põgenesid Eestist, kui venelased tulid uuesti 1944. aastal.

Venelaste osa väheneb N. Liidu rahvastikus

MOSKVA — Venelastel on veel väga väike enamus Nõukogude Liidu rahvastikus, aga nende osa on kahanemas, kuna muhamediusulistes „vabariikides" on laste sündivus praegu väga suur. Jaanuaris avaldatud 1979. a. rahvaloenduse andmeist on näha peaaegu kümne aasta jooksul rahvastiku segude areng praeguses 262 miljonilises N. Liidu rahvastikus.

Venelaste arv on 137 miljonit, mis on 52,4% totaalsest elanikkonnast, kümme aastat tagasi see oli 53,3%. Suurimaks erirahvuseks on ukrainlased, keda on 42 miljonit ehk 16,1%, võrreldes 16,8% 1970. a.

Kolmandal kohal on usbekid, suurim Venemaa muhamediusu rahvusist, arvult 12,5 miljonit, kusjuures nende aastane juurdekasv on 35%.

Arvud näitavad, et N. Liidus on ligemale 40 miljonit muhamediusulist.

See arv on kümne aastaga suurenenud 10 miljoni võrra. Neist pool on Kesk-Aasias, ülejäänud Kaukaasias ja mujal Venemaal. Usbekid on oma 9,5 miljoniga võtnud omale valgevenelaste koha, kelle iive on väga madal, kuid kes olid siiani N. Liidu kolmandaks suurimaks grupiks.

Rahvaloenduseandmed näitavad, et ka teised muhamediusulised rahvused, nagu tadzhikid, turkmeenid, aserbaidzhaanlased ja kasakad on suurenenud 25—35% pärast 1970. a. rahvaloendust.

Kõige vähem kasvu näidanud rahvuseks on 1,4 miljonit lätlast, kelle arv on suurenenud ainult 0,6% selle aja jooksul.

Läti on üks kolmest väiksest Balti vabariigist, kus sündivus on väike ja surve assimilatsiooniks (venestamiseks) mittevenelaste hulgas eriti tugev.

Kesk-Aasias on pilt vastupidine, seal on kõrge sündivus, suured perekonnad ja assimilatsioon pole eriti märgatav. Religioossete uskujate arvu pole N. Liidu rahvaloenduse andmetes esitatud, aga see on kindlasti palju suurem muhamediusuliste rahvuste juures.

Loendus näitab, et juutide arv langes märgatavalt 2,1 miljonilt 1,8 miljonile, jätkates juba 1960. aastal alanud kahanemist.

Siin on peamine põhjus emigratsioon, kuna veerand miljonit juuti on lahkunud Iisraelisse ja läände pärast 1970. aastat.

Mõnes „vabariigis" on venelaste osa tegelikult langemas kuna kõrge sünniprotsent kohalike inimeste hulgas on suur. Usbekistanis langes venelaste osa 10,8%-le 1970. aasta 12,5%-lt. Samasugused protsendilised langused olid ka teistes Aasia riikides.

Kaukaasia „vabariikides" Gruusias ja Aserbaidzhaanis ei langenud venelaste arv ainult protsentuaalselt vaid ka nende põhiarvus.

Aga ometi teame, et mitte ainult üksikut inimest, vaid ka terveid rahvaid võib üsna kergesti painutada siia ja sinna. Seda painutamist ja paendumist me nimetame poliitikaks.

A.H. Tammsaare

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$35.—	$38.—
Poolaastas	$19.50	$21.—
Veerandaastas	$10.50	$11.—

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$56.—	$61.—
Poolaastas	$30.50	$32.50
Veerandaastas	$16.—	$17.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $72.—, poolaastas $36.—, veerandaastas $19.—

Aadressi muudatus 50 centi. Üksiknumbri hind 45 centi.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „ "
..... 19 ..... Tellimise katteks lisan $ ..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).
Nimi .....
Aadress .....
.....

Mitte $450 vaid $540

„Vaba Eestlases" nr. 14, teisipäeval, 19. veebruaril on juhtunud 5 lhk. ilmunud artiklis „Sihtasutus vastutab lennukite üüri eest" eksitav viga. Artiklis on punkt 5 all kirjutatud, et „jaanuarikuu ringkirjas on märgitud, et lennuliinilt pakutud hinna kohasel oleks Põhjakotka '80 ühislennu hinnaks $450 isikult", kuid tegelikult peab olema „$540 isikult".

ARMAST ISA, VANAISA, VANAVANAISA JA VENDA

JUHAN JÄRVE't

sündinud 10. oktoobril 1889 Puhjas
surnud 22. veebruaril 1980 Tottenhamis

mälestavad sügavas leinas

Jehoova on mu karjane,
mul poie millestki puudu.

LAPSED
LAPSELAPSED
LAPSELAPSELAPSED

ÕDE ja VEND perekondadega
SUGULASED

ARMAST VANAISA

JUHAN JÄRVE't

sündinud 10. oktoobril 1889 Puhjas
surnud 22. veebruaril 1980 Tottenhamis

mälestavad

Jumal õnnistagu ja hoidku teid
ja andku Teile oma rahu!

JAAK
INDREK
TIINA
LINDA

UNUSTAMATA VANA SÕPRA

JUHAN JÄRVE't

mälestavad kurbuses

Reisiteelt ma väsind
ja tahan puhata
Seal vaikses rahuriigis
ei valu, vaeva tunne ma —

MARI ASTOK
ERICH ROODUS abikaasaga
OLEV RUBERG perekonnaga
ILMAR SAMBLA perekonnaga

ARMAST

JUHAN JÄRVE't

mälestavad

AUGUST RAAG abikaasaga
ROBERT RAAG abikaasaga
HANS RAAG perekonnaga

ARMAST

JUHAN JÄRVE't

mälestavad

LYDIA LAAR
AINO PELLO
JOHANNES ANTON abikaasaga
VALDEK OJASSON abikaasaga

KALLIST

JUHAN JÄRVE't

sündinud 10. oktoobril 1889 Puhjas
surnud 22. veebruaril 1980 Tottenhamis

mälestavad leinas

HILJA ja JUHAN KÜTT
TIIA ja ANTS KÜTT perekonnaga
REET ja TIIT SOOSALU perekonnaga
MAI ja VALDEK KALD perekonnaga
ELSA JUUDAS
MAGDA ja ALEKSANDER TASKA

ARMAST

JUHAN JÄRVE't

mälestab

perekond VILDE

ARMAST EESTLAST JA HEAD VANAISA

JUHAN JÄRVE't

mälestavad leinas

ANTS, BENITA ja MAI lastega

ARMAST PEREKONNASÕPRA

JUHAN JÄRVE't

mälestavad leinas

VILLEM NOOLANDI abikaasaga
JAAN NOOLANDI perekonnaga

Meie sügav kaastunne lauluõe ELSA'le abikaasa ja EERO'le isa

BORIS NIRK'i

surma puhul

CANTATE DOMINO

OMA ARMAST VANASÕPRA

JUHAN JÄRVE't

sündinud 10. oktoobril 1889 Eestis
surnud 22. veebruaril 1980 Tottenhamis

mälestab sügavas leinas

VANASKAUTIDE LEEGIONÄRIDE PERE

IGAVESELE TEELE LÄINUD ASENDAMATUT SÕPRA

JUHAN JÄRVE't

mälestab

KARL AUN perega

ARMAST

ELSA LEIS'i

surnud Kodu-Eestis

mälestavad

JULIUS VANASELJA perekonnaga
ANDREI VANASELJA perekonnaga

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.
M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director
723 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 ⊕ 489-8802

ARMAST SÕPRA

JUHAN JÄRVE't

leinavad

KALJU ja VELLO VARANGU perekondadega

ARMAST

ROSALIE METSALO't

mälestab kurbuses

EESTI KODU pere

VAIKSELT UINUS IGAVESELE UNELE MEIE ARMAS EMA, ÄMM JA VANAEMA

Rosalie Karoline Hannus-Metsalo

neiuna Uus

Sündinud 29. septembril 1897 Vilsandis
Surnud 24. veebruaril 1980 Torontos

leinavad kurbuses

Ja tema pühib ära kõik pisarad nende silmadest ja surma ei ole enam ega leinamist.
Ilmutuse 21:4

poeg OSKAR Rootsis
poeg JOHANNES perekonnaga Torontos
tütred VILMA ja ERIKA perekondadega Torontos

OMA ARMAST ÕDE, TÄDI JA VANATÄDI

ROSALIE HANNUS-METSALO't

sünd. Uus

sündinud 29. septembril 1897 Vilsandis
surnud 24. veebruaril 1980 Torontos

mälestavad sügavas leinas

Muld mälestusi ei mata!

VALVE MANDEL abikaasaga
JAAN SAUN abikaasaga
LAINE SAALISTE perekonnaga
AIN SAALISTE abikaasaga

LAHKUS IGAVESSE RAHUSSE KALLIS SUGULANE

ROSALIE HANNUS-METSALO

Sündinud 29. septembril 1897 Vilsandis
Surnud 24. veebruaril 1980 Torontos

Mälestavad kurbuses

Mu tee on käidud, koju minna laske väsind rändaja —

JULIUS KRUUK abikaasaga
HEINO KRUUK abikaasaga
PEETER KRUUK perekonnaga

ARMAST SÕPRA JA USUÕDE

ROSALIE METSALO't

mälestavad

Tõesti, tõesti mina ütlen teile: „Kes minu sisse usub, sel on igavene elu."

JOHN ja LIINA HANNES
EEDI ja KRISTA LII
VAIKE perega
LII perega
EVI perega

HEAD SÕPRA

JUHAN JÄRVE't

mälestavad leinas

VOLDEMAR KANGRO abikaasaga
LEIDA REIMO
CARL RAJAMETS
PAUL NAABER

ARMAST KAUAAEGSET SÕPRA

ROSALIE METSALO't

mälestavad

Puhka rahus, kuni Jeesus Sind hüüab!

LY ja EDUARD LÜÜS
DODY ja JUHAN RENT
ESTER ja OTTO SARMA

ROSALIE METSALO't

Mina olen ülestõusmine ja elu.
Joh. 11:25

mälestab
TORONTO EESTI ADVENT KOGUDUS

New York Times kiidab Neeme Järvit

NEW YORK (Vaba Eestlane) — Eesti dirigent Neeme Järvi sai „New York Timesi" muusikaarvustajalt kiitva arvustuse osaliseks kui ta juhatas 21. veebruaril New Yorgis Lincoln Centre'is, Avery Fisheri Hallis toimunud New York Philharmonies kontserdil haigestunud dirigenti Bernard Haitink'ki. Arvestuses mainiti muuseas ka, et Neeme Järvi oli enne Eestis riikliku orkestri juht ning on juhatanud edukalt ka Metropolitan ooperis Tshaikovski ooperit „Eugene Onegin". Lincoln Centre'is toimunud kontserdil oli kavas Sibeliuse muusika, mida Neeme Järvi hästi tunneb. Arvustuses tõsteti eriti esile Neeme Järvi dünaamilist ja erakordselt nüansirikast dirigeerimist. Neeme Järvi juhatas sama orkestrit ka 22. veebruaril toimunud kontserdil ning annab veel ühe kontserdi 26. veebruaril.

Vabaduse nõude...

(Algus lk. 1)

ka kodumaal kannatavatele eestlastele. Kõneleja tõstis eriti esile meie Vabariigi asjastut, mis andis meie rahvale kultuurilise ja majandusliku aluse ja kujundas meist tugeva rahva. Lõpuks avaldas kõneleja arvamist, et nüüd võibolla on saabunud aeg, kus N. Liidu diktatuuririik hakkab varisema.

Pärast seda kui J. Kivik oli orelil ettekandnud oma loomingust pastoraali ja finaali „Polar Suite", asus kõnetooli aktusekõneleja Tõnu Tõsine, kes on noorema generatsiooni esindaja ja organiseerib praegu Sihtasutus Eesti Päevad Kanadas esimehena Kanada eestlaste sõitu Stokholmis ESTO-80 pidustustele.

Kõneleja käsitas huvitavas ettekandes meie nooruse eestlusest eemale jäämise probleemi ning esitas selle vältimiseks omapoolseid ettepanekuid.

Kõne esitame pikemalt järgmises „Vaba Eestlase" numbris.

„Estonia" orkestri ettekandele „Kas tunned maad", mille autoriks on A. Virkhaus, järgnes Eestlaste Kesknõukogu Kanadas esimehe U. Petersoo sõnavõtt. Kõneleja tegi kõigepealt teatavaks, et vabasse maailma on saabunud andmeid N. Liidus vangistuses poliitvangidena viibivate ja vangistuses surnud eestlaste kohta. U. Petersoo mainis, et Ülemaailmne Eesti Kesknõukogu on kuulutanud käesoleva aasta nende vangide abistamiseks Eesti poliitiliste vangide aastaks ning selle seisukohaga ühineb ka eestlaste Kesknõukogu Kanadas. Oma sõnavõtu teises osas esitas U. Petersoo Kanada peaminister Joe Clark'ile ja uueks peaministriks valitud Pierre Trudeaule saadetava ingliskeelse Vabaduse nõude Proklamatsiooni. Proklamatsiooni kiitsid aktusest osavõtjad üksmeelselt müriseva aplausiga heaks.

Proklamatsioonis kinnitatakse, et kuna N. Liit on pärast Eesti, Läti ja Leedu annekteerimist pidevalt rikkunud iseseisvate rahvaste õigusi, kuna ta ei ole kinni pidanud Helsingi kokkulepetest, UN-i põhikirjast ja rahvusvahelistest lepingutest, milledele Kanada ja N. Liit on mõlemad alla kirjutanud, kuna ta ei ole austanud lubadusi rahvastele enesemääramise õiguse andmiseks, kuna esmakordselt ajaloos olümpiariigid toimuvad okupeeritud riigis — Eestis, kuna Kanada poliitika põhialusteks peaksid olema moraalsed ja mitte majanduslikud printsiibid,

— siis peaks Kanada võtma kõik abinõud tarvitusele N. Liidu vallutuste piiramiseks ja okupatsiooni all kannatavate rahvaste vabastamiseks.

Kanada peaks selleks boikoteerima Moskva olümpiamängusid, tühistama kõik kaubanduslikud ja kultuurilised lepingud ning arvestama sellega, et N. Liit respekteerib ainult tugevat Euroopa ja Põhja-Ameerika kaitset.

Külalistest tervitas esimesena Ontario kultuuriminister R. Baetz, kes ütles, et Ontario valitsus toetab tõhusalt olümpiamängude boikoteerimist. Ta ütles, et eestlastega tekkisid tal juba suhted Euroopas pärast Teist maailmasõda ning ta tunneb eesti keeles kahte sõna — „Vaba Eestlane".

Edasi tervitasid Läti Liit Kanadas esimees T. Kronbergs, Leedu Ühiskond Kanadas esimees J. Simanavicius, East Yorgi linnaosa linnanõunik G. Crann, Ungari Liidu abiesimees D. Guallay ja Ukraina Kanada Komitee Toronto osakonna president dr. O. Sokolsky.

Kirjalikud tervitused olid saabunud Kanada uuelt peaministrilt Pierre Trudeault, Ontario liberaalide juhilt S. Smithilt, Hamiltoni Eesti Seltsilt, Londoni Eesti Seltsilt, St. Catharinesi Eesti Seltsilt ja Sault Ste. Marie Eesti Seltsilt.

Nüüd tulid jällegi lavale Noortekoor „Lootus" ja Toronto Eesti Segakoor, kes koos „Estonia" orkestriga Uno Kooki juhtimisel kandsid ette H. Kändi melanhoolselt haarava „Kaugel" ja T. Vettiku „Ei iialgi". Kohe sellele järgnes noorte ettekanne „Eestile". Lavale tulid Vanemgaidide Koor ja kaks skauti, kes kandsid ette E. Runge luulepõimiku, mille vahele olid põimitud laulud. Aktuse ettekannete lõppakordiks enne Eesti hümni oli kooride, orkestri ja skautliku nooruse ühine J. Aaviku „Hoia Jumal Eestit", mida rahvas kuulas hardunult püsti seistes. Järgnes Eesti hümn ja lippude väljaviimine mis tähistas sisuka aktuse lõppu.

Kõhklev hoiak Euroopas

USA otsib liitlasi Moskva olümpia boikoteerimiseks

LONDON — Ühendriikide välisminister Cyrus Vance sooritas möödunud nädalal ringsõidu Lääne-Euroopa pealinnades, et diskuteerida olümpia boikoteerimise probleeme. Vance sõidu tulemused ei ole veel üksikajasliselt selgunud kuid tõenäoliselt sai ta tugeva toetuse boikoti teostamiseks ainult Inglismaalt, kuna teised Lääne-Euroopa mõjukad riigid jäid äraootavale või tõrjuvale seisukohale.

Eriti jaheda vastuvõtu osaliseks sai Vance Pariisis, kus välisminister Jean-Francois-Poncet toonitas, et boikott mõjub laostavalt ida ja lääne vahelisele detente poliitikale.

Välisminister Vancel ei õnnestunud Prantsusmaa välisministrit mõjutada ja teda teisele arvamisele viia.

Itaalia ja Lääne-Saksamaa on asunud äraootavale seisukohale. Itaalias kinnitati Vance'ile, et valitsus ei ole boikoti suhtes veel oma seisukohta võtnud ning Lääne-Saksamaal mainiti, et Bonn lükkab oma otsuse tegemist edasi 19. maile, mil tuleb venelastele ametlik vastus anda olümpiamängudest osavõtuks.

Kanadas pooldas endise valitsuse peaminister Joe Clark teatavasti mängude boikoteerimist, kuid liberaalide võimule tulekul jääb selle küsimuse lõplik otsustamine peaminister Trudeaule ja liberaalide uuele valitsusele.

Ühendriikide võimud on siiski arvamisel, et kõik suuremad Lääne-Euroopa riigid, kaasaarvatud Prantsusmaa, ühinevad lõpuks boikotiga, kuna neil ei ole teist võimalust.

Lougheed ei anna õlihinnas järele

EDMONTON — Alberta peaminister Peter Lougheed lükkas kategooriliselt tagasi kõik oletused, et Alberta teeb Ottawas uue valitsuse ametisse astumisel järelandmisi õlihinna küsimuses. Peaminister Lougheed nentis, et Alberta valitsus ei tee Ottawale mingisuguseid kontsessioone ja jääb nende hindade juurde, millede suhtes on kokkulepitud endise peaministri Joe Clark'iga. Lougheed lisas, et ta ei jaga peaminister Trudeau optimismi, mille kohaselt õlihindade määramisel on liberaalide hindadetabeli kohaselt võimalik saavutada mingisugust kompromissi.

Danish Custom Furniture
Esmajärgulised tilkpuu-mööbli kavandajad ja valmistajad
OTSE VABRIKUST 25 LE PAGE COURT
A. Jensen & Son Limited Telefon 636-9811

M.T. MANKIN REAL ESTATE REALTOR
MARK T. MANKIN REALTOR
2870A Yonge St. (at Lytton Blvd) Toronto M4P 2J5
Kinnisvara ostu või müügi korral helistage
TOOMAS MANKIN, tel. 487-4477, kodus 447-2017

Design Products'i Yonge Street'i äri lõpetab äritegevuse 12. aprillil 1980.
LÕPLIK VÄLJAMÜÜK
ALGAB 28. VEEBRUARIL
Rutake! Alguses on valik suurem ja parem.
NÄITEKS VÄLJAMÜÜGIL:
☆ IITTALA KLAAS — 30—40% hinnaalandust
☆ HÕBEEHTED — 50% hinnaalandust
☆ SUUSAD JA SUUSAVARUSTUS — 30—50% hinnaalandust
☆ SUUSARIIETUS — 50% hinnaalandust
☆ TREENINGRIIETUS — 40% hinnaalandust
☆ REUMAALUSPESU — 30% hinnaalandust
☆ LAASTULAMBID — 40% hinnaalandust
☆ PUUESEMED — 40% hinnaalandust
☆ XZ SHAMPOON — 50% hinnaalandust
☆ SAUNASEEBID — 40% hinnaalandust
☆ KÜÜNLAD — 40% hinnaalandust
VEEL PALJU MUUD SOODSATE HINDADEGA
design products 2584 Yonge St. 488-7272 288 Danforth Ave. 466-8001
Räägitakse eesti keelt

Aforism

Vististi peaksime oma kodumaa paremaks vaatlemiseks teisele poole Vene suuri lagendikke või sinnapoole Alpisid minema.

A.H. Tammsaare

SPORT

Kanada taliolümpiaadidel

Tänavune taliolümpiaad pole kanadalastele olnud eriti edukas. Aegade jooksul on Kanadal siiski neil mängudel olnud küllaltki palju medaleid. Esimeseks oli Kanadale kuld jäähokis 1920. aastal, mil Winnipeg Falcons esindas Kanadat.

Jäähoki tõi kanadalastele kuldmedali ka järgmistel mängudel, mil Toronto Granite jäähokimeeskond Kanada esindajana oli parim. Järgmistel mängudel 1928. a. võitis jäähokis Toronto ülikooli jäähokimeeskond jällegi kuldmedali. Kuid siis võitis William Logan kiiruisutamisel pronksmedalid nii 1500 kui ka 5000 m uisutamises.

1932. a. peeti taliolümpiaad samas kus tänavu ja seal oli Kanada juba tugevamalt esindatud.

Ka oli medalite „saak" suurem. Hattie Donaldsen võitis hõbeda 1000 m uisutamises naistele. Samas Alex Hurd võitis hõbeda 1500 m ja pronksi 500 m uisutamises meestele. 10 000 m kiiruisutamisel saavutas pronksmedali Frank Stack. Jean Wilson võitis kiiruisutamises kuldmedali 500 m ja hõbemedali 1500 m distantsidel. Kiiruisutamises sai pronksmedali ka Montgomery Wilson.

1936. a. toimusid mängud Saksamaal Garmisch Partenkirchenis, kus hõbemedali võitis Kanada meeskonnana mänginud Port Arthuri jäähokimeeskond.

1948. a. toimusid mängud St. Moritzis. Kanadalasist tulid medalile Wallece Diestelmeyer uisutamises (pronks), Suzanne Morrow sai iluuisutamises pronksmedali, kuldmedali aga Barbara Ann Scott. Jäähokis mängis R.C.A.F. jäähokimeeskond ja saavutas kuldmedali.

1952. a. peeti mängud Oslos. G. Audley saavutas uisutamises 500 m distantsil pronksmedali.

Jäähokimängus tuli Edmonton Mercurys meeskond kuldmedalile.

1956. a. mängud peeti Cortinas. Kanadalasist sai hõbeda iluuisutaja Norris Bowden, sama Francis Dafoe paarisuisutamises. Jäähokis esindas Kanadat Kitchener-Waterloo jäähokimeeskond saades pronksmedali. Lucille Wheeler sai pronksmedali mäelaskumises.

Sama jäähokimeeskond võitis Kanadale hõbemedali järgmistel mängudel 1960. a. Squaw Valley's. Kuldmedali tõi Kanadale mäesuusatamises Anne Heggtveit, iluuisutaja Donald Jackson saavutas pronksmedali, Paul Bob ja Barbara Wagner said kuldmedali paarisuisutamises.

1960. a. peeti mängud Innsbruckis. Iluuisutamises saavutas pronksmedali Petra Burka, neljalisel kelgul sõitmisel said kuldmedali John Emery, Vic Emery, Peter Kirby, Doug Anakm. Iluuisutamises sai hõbeda Guy Revell, tema paarisuisutamise partneriks oli Deborah Wilkes.

1968. a. olid mängud Grenobles. Nancy Greene saavutas hõbeda ja kuldmedali mäelaskumises. Kanada jäähokimeeskond saavutas pronksmedali.

1972. a. oli ainsaks medalitoojaks Karen Magnusson iluuisutamises, kes saavutas hõbemedali.

1976. a. saavutas iluuisutaja Toller Cranston pronksmedali, Kathy Kreiner kuldmedali slaalomis ja Cathy Priestner hõbeda 500 m kiiruisutamises.

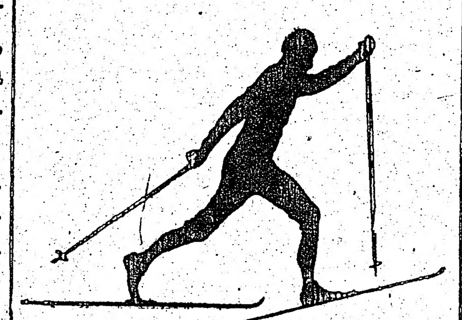

Spordiuudiseid kodumaalt

Otepääl peetud Eesti meistrivõistlusel tuli suusatamise kahevõistluses, kus on aladeks suusahüpe ja 15 km murdmaasuusatamine, esimeseks Kalev Aigro. Suusahüpetes tuli meistriks noorteklassi kuuluv Margus Kangur.

*

Kuna karate on üheks alaks järgmisel olümpiaadil, kui see korraldamisele tuleb, siis on ka Eestis seda innukalt harrastama hakatud. Hiljutisel Eesti meistrivõistlusel tuli karatemeistriks varem kõrgushüppajana tuntud Villu Mengel.

*

Leedus peetud kergejõustiku sisevõistlusel oli kõrgushüppes esimene tallinlane Tiit Pahapill tulemusega 2.24. Tagajärg on tema enese nimel oleva Eesti rekordi kordamine.

*

Voroshilovgradis tuli vibulaskmisel võitjaks pärnulanna Eve Suits 565 silmaga 2x25 meetri distantsil, jäi teiseks 561 silmaga 2x18 m distantsil ja saavutas kolmanda koha FITA-l harjutuses.

*

Tallinnas peetud tennisvõistlustel, millest N. Liidu paremik osa võttis, võitsid naispaarismängus Lidia Nurme ja Elena Lapimaa. Mees paarismängus saavutasid esikoha tallinlane Alar Milk ja kiievalane Juri Filjov. Meeste üksikmängus oli Ervin Lange eestlastest parimana neljandal kohal.

*

Tallinnas peetud ujumisvõistlustel 100 m liblikujumises said esikohad Marina Trofimova ajaga 1.06,92 ja Raul Rannaveer 1.00,76, 200 m vabaujumises Pille Nuiamäe 2.14,47 ja Kalle Liivamägi 2.00,81, 200 m seliliujumises Kristi Jakon 2.35,10 ja Oleg Labzin 2.17,11, 100 m rinnuliujumises Katrin Sillaste 1.18,62 ja Toomas Soosaar 1.09,41, 200 m kompleksujumises M. Trofimova 2.27,70 ja Kaupo Mast 2.15,46.

RISTSÕNA NR. 1021

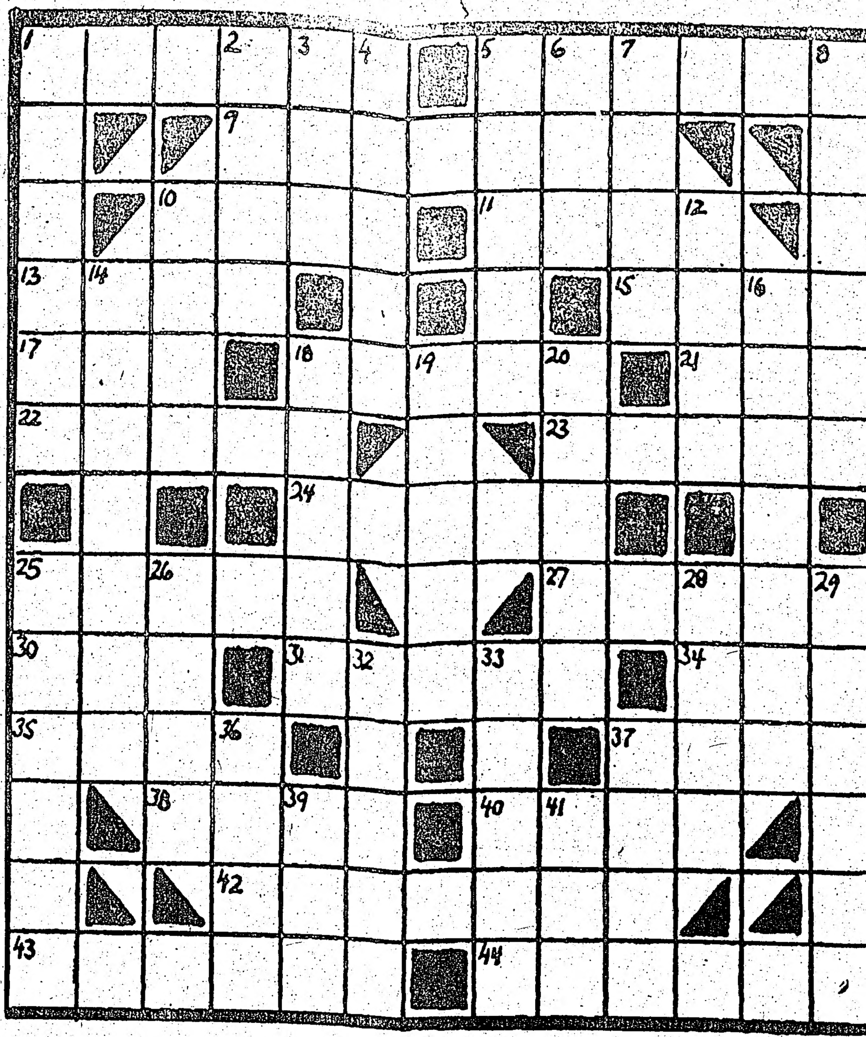

Põikread: 1. Kirikuõpetaja, 5. Tuikuv, 9. Pealmine, 10. Rootsi kuningate nimi, 11. Toa osa, 13. Valge ollus, 15. Muinas-kreeka jumal, 17. Suurriik, 18. Lõppenud, 22. Vedelaks muutuv, 23. Järv Soomes, 24. Armuand, 25. Vorm sõnast algama, 27. Võõrpärane mehenimi, 30. Kont, 31. Inimese algus, 34. Kõrgem õppeasutus Eestis, lüh., 35. Järv Lätis, 37. Koha määrsõna, 38. Eksisteerin, 40. Nendes, 42. Jõgi Iirimaal, 43. Kehv, armetu, 44. Kohad, paigad.

Püstread: 1. Saksa marssal II maailmasõjas, 2. Linn Eestis, 3. Minevikku tähistav sõna, 4. Spordiriist, 5. Uhke suvila, 6. Võõrkeelne eelliide, 7. . . . küll — ütleb see, kel pole kiiret, 8. Peatselt, 10. Ühel vanemal, 12. Naisenimi, 14. Intervjuu, 16. Maailmajagu, 18. Teatud kujuga kõverjoon, 19. Võluese „Kalevalas", 20. Mitte välja, 25. Langev, 26. Liiklusvahend, 28. Sugupool, 29. Panevad naerma, 32. Paljukordne eesti minister, 33. Naise tiitel mõnes maas, 36. Naisenimi, 37. Pesupesemisel kasutatud aine, 39. Mitte võlts, 41. Taimede paljunemisvahend.

RISTSÕNA NR. 1020 LAHENDUS

Põikread: 4. Tütar, 7. Rikas, 9. Robot, 11. Laat, 12. Enam, 13. Team, 14. Askees, 16. Tatra, 17. Roog, 18. Loksa, 20. Rant, 23. Narid, 26. Ruupor, 29. Kuid, 30. Uuel, 31. Seli, 32. Emand, 33 Seast, 34. Tuust.

Püstread: 1. Süst, 2. Vares, 3. Pilet, 4. Taamal, 5. Ronk, 6. Romeo, 8. Kaar, 10. Baer, 13. Tatar, 14. Ankur, 15. Sokid, 19. Ankeet, 21. Nuuma, 22. Tuua, 24. Aula, 25. Riist, 27. Pent, 28. Oldud, 31.SSSR.

RAAMATUID

müügil

„VABA EESTLASE" TALITUSES

	Hind $	Saatekulu ¢
E. Mänd — Aastate pärand (kolmas valimik vaimulikke vaatlusi)	8.—	50
Estonian Scouting	3.—	35
Eesti skautlus viiskümmend aastat	2.—	1.—
TERR KUNGLA juubelialbum (T.E. Rahvatantsijate Rühm)	15.—	1.—
J. Kangur — Vaim, võim ja vabadus	7.50	50
Hanno Kompus — Kustutamata nälg kunsti järele	11.—	85
I. Wahtras — Liivaklass	2.50	15
Enn Nõu — Vastuvett	5.—	40
Anna Ahmatova — Marie Under — Reekviem	3.50	35
H. Michelson — Kodumaalt võõrsile	10.—	50
H. Michelson — Skauti [illegible]	3.—	35
H. Michelson — Noorsootöö radadel	3.—	50
H. Michelson — Eesti radadelt	9.—	35
Triinu" üksiknumbreid	1.50	
Estonian Official Guide	5.—	40
Paul Laan — Mõttelend — Pilte ja peegeldusi	5.—	25
Karin Saarsen — Lohengrini lahkumine	4.50	15
Herbert Salu — Utoopia ja futuroloogia	4.50	25
Eduard Krants — Lumelitlased (luuletuskogu)	3.—	15
Ilona Laaman — Mis need sipelgad (luuletuskogu)	3.—	15
A. Kubja — Kadunud kodud — mälestused	4.—	25
A. Kubja — Mälestusi kodusaarelt	2.—	20
A. Kubja — Palukesed	1.50	20
E. Uustalu ja R. Moora — Soomepoisid 426 lk. + 64 lk fotosid	14.—	85
Leho Lumiste — Alamuse Andros — biograafiline jutustus kirjanik Oskar Lutsust	6.65	40
L. Lumiste — Atlandi aknal	2.10	40
L. Lumiste — Killad külas	5.30	40
A. Vomm — Ristsõnad I	2.50	20
A. Vomm — Ristsõnad II	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad III	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad IV	2.25	20
Ants Vomm — Minu hing (luuletuskogu)	20.—	40
Ants Vomm — Varjud (luuletuskogu)	3.—	50
K. Eerme — Surnud laevad ja elavad mälestused	1.50	15
K. Eerme — Päevata päevad ja ööta ööd II	4.—	40
S. Ekbaum — Ajatar (luuletuskogu)	4.—	30
Aarand Roos — Jumalaga, Kars ja Erzurum	4.—	30
J. Pitka — Rajasõlmed	8.80	40
A. Käbin — Vaim ja muld	5.—	40
Urve Karuks — Kodakondur (luuletuskogu)	6.—	20
H. Oja — Koputused eneses (luuletuskogu)	1.50	25
H. Oja — Tunnete purdel (luuletuskogu)	2.75	25
A. Küng — Mis toimub Soomes?	14.—	50
Aarand Roos — Juutide kuningas Tallinnas	6.—	40
E. Sanden — Loojangul lahkumine Tallinnast	16.20	50

RAAMATUID LASTELE:

Ilme Ivandi — Pargi	2.50	35
Kalevipoeg — Õppe- ja tööraamat lastele	2.50	40
Õpeta mind lugema I — (Õppe- ja tööraamat eelkooliealistele lastele värvitrükis)	3.—	40
Õpeta mind lugema II — Õppe- ja tööraamat eelkooliealistele lastele värvitrükis)	4.—	40
Eesti keele Harjutustik I	2.25	35

Puhast valet sisaldav võrukaelalugu

31.

Tiitsu kirjas soovitud külakostikaup oli erihindamise alusel; neist küsiti ainult sama hinda, mida Lindsten oli ise Soomes maksnud. Lindsten oli ilmselt hästi suutnud täita Tiitsu soove, ka aluspesupluus oli rahuldav. Vanaemale mõeldud tavaliste niiskete pühkepaberite lisaks oli Lindsten toonud kaasa kaks suurt pakki intiimse hügieeni jaoks mõeldud sidemeid. Tiitsu ilme näitas, et ta pidas kinke rohkem kui meeldivaiks. Lindsten teadis isegi hästi milline väärtus on neil läänemaistel elutaseme tööstustooteil.

Alles külakostiks toodud asjade uurimise ja hindamise järel mindi peamise äritehingu juurde. Juba ette olid Lindsten ja Vuotilainen kokku leppinud selles, et kasulikum oli müüa kõik korraga, mis müüdavaks oli toodud.

— Sellest tuleb nii põrgu moodi raha, et me seda kõike ei jõua kasutada, oli Vuotilainen arvestanud. Oleks asjatu paremaid müügivõimalusi otsida, kuigi teistelt ärimeestelt võiks kaubast vähe rohkem saada. Pääseme hõlpsamini kui asjad on kohe alguses müüdud.

Lindsten oli olnud samal arvamisel. Ta oli siiski arvanud, et midagi võiks ehk jätta reservigi: kasvõi ühe taskuarvuti, parfüümi, seepi ja vähe muud sellelaadilist.

— Mitte raha pärast, aga võib muul viisil tekkida akuutset vajadust, oli ta seletanud.

Hoolikal asjade uurimisel ja üsnagi aktiivse tingimise järel tehti äritehing kiiresti mõlema poole kogemuste ja rutiini kohaselt. Eestlaste poolt ostetud asjad pressiti Tiitsu poolt kaasa toodud suurde meremehekotti, mille küljel ilutsesid Soome jäähokiseltsi embleemid.

Paberile tehtud arvestus näitas, et kaupade vastu said nende endised omistajad 1600-rubla suuruse rahapataka, määratu rahahulga lühikese lihavõttepühade reisi ajaks raisata, nagu mõlemad soomlased oma mõttes arvestasid. Rahapatsakat oli märgatavalt lisanud viis Vuotilaise toodud, vähe üle 50-margalised taskuarvutid, koos kohvreist leitud kümnekonna naiste dzhiinide ja pluusedega.

Lepiti kokku, et Tiits tuleb kohvrit järele vedades ööklubisse. Vuotilainen maksis Martsile juba reserveeritud piletite eest, aga üllatas kui pileteid oli kaheksa.

— Meid on ju ainult neli! imestas ta, aga rahuldus rohkemat küsimata, ulatades rublad eestlase kätte. Viimane pidas siiski targemaks seletada, aga seletus pani Vuotilaise veelgi rohkem imestama.

— Sa näed varsti, miks just kaheksa piletit. Kõik lähevad vaja, meil on Jarliga alati igas kohas kaksikpiletid, teatas Marts naerades.

Koridoris ruumi ust lukku keerates meenus Lindstenile äkki, et enne alakorrusele minekut tuleks täita üks tava: tuleks käia teistele oma ruumides olevaile reisiseltskonna liikmeile head ülestõusmispühi soovimas.

— Kas oled hull või! Mis kurivaimu ülestõusmine?

— Inimeste kombed, armas vend. Inimeste kombeid on alati kasulik täita. Ära sa räägi nii ebaaustavalt kirikupühadest, ütles Lindsten. Tema arvates selline ringkäik oleks „muudekski eripõhjusteks" vajalik. Saladuslikult ta teatas, et tervituskäigud tuleks teha nii, et Vuotilaise ülesanne oleks hoida omal hetk aega ruumis asujate tähelepanu, kuna tema — Lindsten — toimetaks sel ajal oma asja.

— Kas sa mõtled nüüd vargile minna? imestas Vuotilainen.

Lindsten kummutas järsult kahtluse ja läks ruumide ustele koputama. Vuotilainen arvas oma mõttes, et ega ruumides sel ajal veel kedagi pole: oli liiga varajane, et kombelised või väsinud oleksid naasnud ööbimisruumidesse. Tema üllatuseks kolmes ruumis oldi siiski kodus. Kahes oli eakas abielupaar, teine juba ööpuhkusele minekul. Häiritud suhtusid koputusele ja võõraste tulekule vähese imestamisega, aga mõistsid, et see oli ikka tore, kui omamaalased pidasid meeles tulla häid ülestõusmispühi soovima.

Kolmanda ruumi ukse avas kuivatuslinaga ümber vöö olev 40-aastane tugevakehaline mees, kes juba tulekul laevas oli osutunud Muurula konstaabliks, univormist vabanenud möllavaks vennaks. Avatud uksest oli näha, et voodist piilus tumedasilmaline suurerinnaline naine, kelle väärtuste katteks ei olnud vähimatki võrku.

— Tuli minu palvele üks selline eputis. Esiti selle hääl oli vaevalt kuuldav, aga nüüd on jutt juba pääsenud lahti, esitas uhke seadussilm oma leidu. See aga ei hoolinud vähematki oma vormide peitmisest, vastupidi lükkas tüdruk linaserva allapoole reiteni ja seadis end kätele nõjatudes meelitavasse asendisse võõraste meelelahutuseks.

— Keeleprobleemid on siin arusaamise osas olnud vähe rasked. See Lidia on Tshehhoslovakkiast, aga ei räägi muud kui mingisugust böömi või määri või protektoraatia keelt, millest mingit tolku ei saa. Kuid oma keelevajadused on Lidia korraldanud nii, et arusaamist on üleliialgi, irvitas konstaabel.

Lindsten ja Vuotilainen katsusid vabandada häirimise eest, tulles sobimatul ajal, aga konstaabel kinnitas otse vastupidist rahuldustundega:

— Tulge aga abiks, et pidu kauem kestaks.

Pärast lühikest vestlust, kus sõnad olid suunatud ruumi isandale, kuid silmad neelasid Lidiat, said sõbrad end liikuma.

— Ma olen alati imestanud, et mis see selline voodipolitsei on, kellest räägitakse. Nüüd tean sedagi. Mis sa arvad kui vahetaksime elukutse ja läheksime politseikooli? Kuigi riigi leib on õhuke, on tegevusala siiski avar, irvitas Vuotilainen.

Marts oli kenasti koridoris lifti juures oodanud sel ajal, kui mehed tegid ringkäigu ruumidesse. Sõideti alla ja suunati minek ööklubi poole. Sissekäigu juures oli ootamas pikk saba, mis ei näinud sugugi liikuvat. Lindsten oli juba varem rääkinud Vuotilaisele, et lauareservatsiooni piletid tuli varakult lunastada, kuna hiljem õhtul see alati ei õnnestunud.

— Anna nüüd see piletitekimp minu kätte, käsutas ta Vuotilaist, kes tõi taskust välja Martsilt ostetud 8 piletit.

— Nüüd on neid kõiki vaja. Hakkame nüüd otsima aukudele täidet.

Vuotilainen ei tajunud veelgi, millest oli küsimus. Lindsteni teravad silmad märkasid siiski rahva hulgas paari eksootilise väljanägemisega tütarlast. Riietus näitas, et need ei olnud lääneturistid, aga juuksed ja näod paljastasid, et nad ei olnud ei eestlased ega ka mitte venelased.

Lindsten läks tüdrukute juurde. Marts ja Vuotilainen ei saanud jutust ja turtsatustest mingit selgus, vähe kaugemal kui nad olidki, aga neidude itsitus kandus selgesti nendegi kõrvu. Hetke pärast nad nägid, et Lindsten ulatas tüdrukuile kaks piletit. Tüdrukud lahkusid sabast ja uksehoidjale pileteid näidates sisenesid ruumi. Lindsteni töö oli siiski alles pooleldi tehtud: kusagilt tuli leida veel kaks tüdrukut. Arvustavalt jalutas ta piki saba ja vaatas hoolega seisvaid naiskodanikke. Kaks heledajuukselist paarikümnesuvelist näisid vastavat ta nõudeile. Lindsten läks ise nende jutule ja peagi kordus sama näitemäng — needki noored naised eemaldusid sabast ja sisenesid ööklubisse.

— Kas hakkad nüüd mõistma, miks selles süsteemis peab alati hankima igasse kohta topeltpiletid, küsis Martsi ja Vuotilaise juurde naasnud Lindsten. — See on võimalikult kergeim viis naiste hankimiseks. Kuna siin on igas kohas sabad, siis lähed sinna oma piletitega valima. Alati on soovijaid, kes soovivad piletit, ja kes osavalt sattuvad õigesse lauda! Muud võimalust ju ei olegi, sest teistesse laudadesse ei mahu. (Järgneb)

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1002, Royal Trust Tower
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

TED ROLAND LAAN
advokaat-notar
133 Richmond St. W., Ste 705
Toronto, M5H 2L3
Tel. 364-7072

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 600
Tel. 862-7115
Toronto, Ont. M5J 2H7

VABA EESTLANE

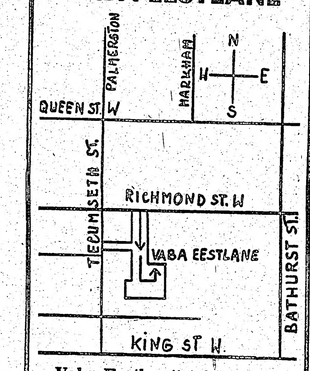

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoha plaan

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast
reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus
väljaspool tööaega:
Karl Arro 482-0242
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE
VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:

üks tolli ühel veerul	$3.50
esiküljel	$4.—
tagaküljel	$3.75

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. Vaba Eestlase talitus
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70, Stn. C, Toronto, Ont. M6J 3M7
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495
2. Mrs. Leida Marley
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont. M2M 1Z7
Telefon: 223-0080

Maksusoodustusi etnilistele kultuurihoonetele

Ontario liberaalide juhi dr. Stuart Smithi tugev toetus Moskva olümpia boikotile

Ontario liberaalide ja parlamendi opositsiooni juht dr. Stuart Smith andis möödunud neljapäeval etniliste ajalehtede toimetajatele jutuajamise, selgitades Ontario liberaalide poliitikat mitmekutuurilisuse ja teistes küsimustes. Esitatud küsimustele vastates toonitas dr. Smith rõhutatult, et ta pooldab täielikult Moskva olümpiamängude boikoteerimist kuigi ta võib selles küsimuses vastuollu sattuda föderaalvalitsuse peaminister Trudeauga.

Stuart Smith selgitas esmajoones liberaalide kavandatud seaduse muutmise eelnõu, mis takistaks raudeesriide tagant pärit inimeste varanduste sattumist pärast surma sealsete rezhiimide kätte.

Esitatud ettepaneku kohaselt nõutakse Ontario kohtutelt, et nad peaksid eriti silmas surnud isiku erilisi soove tema testamendis

ning ühtlasi võetakse raudeesriide taga elavatelt sugulastelt ja valitsustelt nõudeõigus surnud isiku varandusele kui kadunu ei ole jätnud järele testamenti või muid korraldusi. Nende abinõudega tahetakse takistada miljonitesse dollaritesse ulatuvate pärandisummade minekut kommunistlikkude rezhiimide kätte.

Edasi mainis dr. Smith, et liberaalide partei kavatseb laiendada võõrkeelte kursusi keskkoolide tasemel. Esmajoones soovitakse koolikomiteedelt informatsiooni kogumist, kui suurel määral on nendest n.n. credit kursustest osavõtjaid ning kas on väljavaateid nende lülitamiseks kooli õppekavasse.

Kui selliste kursuste järele on nõudmine, siis tahab liberaalide partei kõigiti kaasa aidata, et Ontario haridusministeerium need käiku rakendab.

Samuti tahetakse hoolitseda selle eest, et ministeerium korraldaks koostöös kogukonna gruppidega „emakeele" kursusi, mis võimaldab keskkooli õpilastel anda ära nendes keeltes haridusministeeriumi eksameid ning saada nende eksamite eest tunnistusele ametlikke hindeid. Lisaks nendele võimalustele on veel kavas teha haridusministeeriumile ettepanek korrepondentskursuse korraldamiseks keelte alal, mis samuti oleks põhiliselt n.n. credit-kursus.

Partei jääb kindlalt oma senise poliitika juurde, mis toetab mitmekultuurilise ühiskonna printsiipi. Sellest tulenevalt taotleb partei ka kultuuriliseks otstarbeks rakendatud ehituste maksustamist ühtlasel alusel. Ontario praegune maksustamise süsteem ei suhtu kõigisse kogukondlikesse keskustesse ühtlaselt ning n.n. community Centre'tele ei anta võrdselt soodustusi.

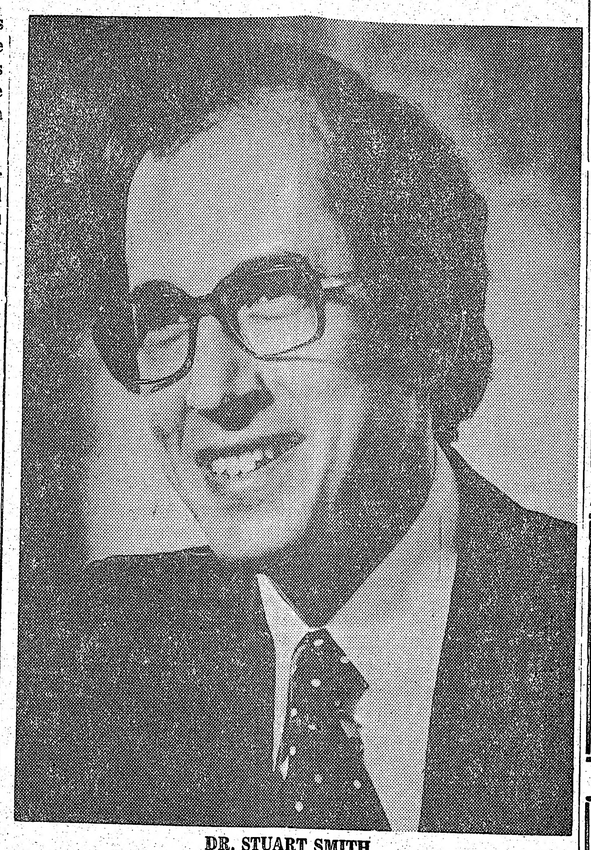

DR. STUART SMITH

Liberaalide partei soovib soodustuste küsimuse võtmist tulevikus analüüsimisele, et võtta maksustamisel ette vajalikke reforme.

Kuid vahepealsel perioodil tahab partei hoolitseda selle eest, et praeguses süsteemis esinevad ebaõiglased nähted kõrvaldatakse, sealjuures eriti silmas pidades kõiki mitmepalgelise tegevusega kogukondlikke maju, mis annavad selliseid teenidusi nagu seda teevad YMCA ja YWCA. Selle ettepaneku raamides peaksid saama erilise soodustuse osalisteks etniliste gruppide kultuurilised keskused, kuid loomulikult ei kuulu siia gruppi tantsulokaalid ja sotsiaalsed klubid.

Esitatud tingimuste kohaselt peab kinnisvara tegelikult kuuluma teatud grupile ja kogu hoonet tuleb kasutada hariduslikuks, kultuuriliseks või meelelahutuslikuks otstarbeks.

Hoonet tuleb majandada profiiti mittetaotleval alusel ning see peab liikmetele alati avatud olema normaalsetel tegevustundidel.

Vastates esitatud küsimustele rõhutas dr. Stuart Smith, et ta annab oma täieliku toetuse Moskva olümpia boikotile, kuna see on üheks võimaluseks Afganistani okupeerimisele reageerimiseks ning N. Liidu võimudele surve avaldamiseks. Ta mainis, et ta ei ole seni mõelnud mitmekultuuri ministri ametisse nimetamisele kui liberaalid siin võimule peaksid tulema, kuid see võimalus võib kõne alla tulla. Kuid dr Stuart Smith kinnitas, et kui temal avaneb võimalus moodustada Ontario valitsust, siis peab selle koosseisus kindlasti olema Ontario mitmepalgelise elanikkonna esindus.

Sunduslik autokindlustus alates 1. märtsist

2500 dollariline karistus kindlustuseta sõitjaile

Möödunud neljapäeval toimus Ontario valitsuse Consumer and Commercial Relations minister Frank Drea pressikonverents, kus minister selgitas etniliste ajalehtede esindajaile sundusliku autokindlustuse maksmapanekut alates 1. märtsist ja sellega seoses olevaid küsimusi. Pressikonverentsi mõte oli uut seadust tutvustada autojuhtidele kelle esimene keel ei ole inglise keel.

Lühikese sissejuhatuse andis assistent direktor Bev Tyson, misjärel min. F. Drea selgitas uut seadust, mis võeti parlamendis vastu 29. nov. ja mida on rakendatud uute autolubade andmisel, kus nõutakse, et igal sõidukil oleks 100.000 dollari suurune kindlustus, n.n. „liability" inimeste ja nende varanduste kindlustamiseks.

Seda seadust on juba suure eduga tutvustatud Ontario koolides. Selle rakendamisel on mõningaid arusaamatusi olnud nende juures, kelle inglise keel pole igapäevaseks tarbekeeleks.

Uus seadus toob suuri muudatusi senises lubade saamise korras, kuigi on selgunud, et paljud Ontarios sündinud polnud teadlikud seni maksvast seadusestki.

Uue seaduse kohaselt alates 1. märtsist karistatakse igaüht, kes sõidab ilma kindlustuseta kuni $2.500 suuruse summaga. Kui sõitjal pole kaasas kindlustuse tõendit (kompanii poolt antavat roosat tunnistust) toob see kaasa kuni $200 suuruse karistuse. Viimast võib siiski asendada ka fotokoopia.

Novembris kehtima pandud seadus nõuab kindlustust igaühelt. Kui seni võis mõni kompanii keelduda halvale sõitjale kindlustuse andmisest, siis nüüd ei saa ükski neil põhjusil keelduda. Uue seaduse eesmärk on vältida kindlusetuse tunnet liiklemisel. Nagu minister F. Drea ütles, pole uue seaduse rakendamisel olnud suuri probleeme.

Kuna aga kuu lõpp on käes, siis ei saa kindlustuse nõutamist jätta enam viimasele päevale, mis nõuab paar päeva asjaajamist.

Uuest seadusest on Ryerson Polytehnilise Instituudi instruktor Shelia O'neill koostanud detailse informatsioonilehe, mida tarbijatele informatsiooniks tasuta välja jagatakse. Min. F. Drea ütles, et see informatsioonileht on koostatud suurepäraselt ja saadaval üle provintsi.

Edasi minister F. Drea rõhutas etnilise informatsioonivahenduse tähtsust, kuna sel on oma ühiskondade valgustamisel suuremad tagajärjed, kui suurtel ajalehtedel ja muul meedial. Ilma etniliste ajalehtedeta ei saaks siinseid ühiskondi ette kujutada.

Lõpuks minister F. Drea ütles, et ükski pole nurisenud sundusliku autokindlustuse maksmapaneku pärast, kuigi seda alul kardeti. Kõik on selle vajadusest aru saanud, ehkki esialgul on teatud hulk neid, kes sellest katsuvad hoiduda, kuid karmid karistused ja raskused juhiloa uuendamisel on sellised, et riski võtmine on hirmutav.

Järgnevas diskussioonis ja küsimustele vastamisel ta puudutas kindlustuse tegelikku käiku, öeldes et Ontarios on 183 kindlustuskompaniid ja tuleb valida milline on hinnaliselt soodsam, kuigi erinev hind võib tagada ka erisoodustusi.

Riiklikku kontrolli kindlustuspreemiate osas ta siiski ei pidanud vajalikuks, kuna suur võistlus ise on kontrollivaks teguriks.

Kuid õnnetuste pidev suurenemine, inimeste vigastused, põhjustavad tõenäoliselt, et kindlustuste preemiaid on sunnitud tõstma.

Praegu on käimas R.I.D.E. programm joobnud autojuhtide avastamiseks, mil nüüd on uueks osaks ka kindlustuseta autojuhtide leidmine. Seda tahetakse teha ka kõrvalisil maa-teedel provintsipolitsei poolt. Samuti tahetakse sõiduks mitte kõlblikud autod liiklusest kõrvaldada, sest nende juhid ei hooli ei liiklusmäärusist ega kindlustusest. Praegu on 51 miljoni dollari ulatuses summasid, mida kahjusaanule on välja mõistetud, kuid keeldutakse maksmast. Uus kindlustus elimineeriks sellise olukorra.

Lõpuks ta ütles siiski, et mitte 1. märts pole seaduse maksma hakkamisel oluline.

See jääb alatiseks kehtima, kuna pidevalt tuleb juurde uusi autoomanikke ja sõitjaid, aga ka neid kes Ontariosse elama asuvad. Need kõik kuuluvad selle seaduse alla.

◉ Kolonel Villem Saarseni memuaarteos „See, mis nägin", ilmus eesti keeles möödunud aastal. Läänе-Saksamaal on tõlkimisel teos saksa keelde. Kuna raamat on väga mahukas, ligemale 450 lk., siis ei ole teada, millal tõlge valmib ja kunas teose saksakeelse versiooni ilmumist on oodata.

LUGEGE
Rein Moora — Evald Uustalu
SOOMEPOISID
384 lk. (sellest 64 lk. fotosid) — Hind $14.00 pluss 85 c saatekulu
Johan Pitka
RAJUSÕLMED
Koheselt pärast Eesti Vabadussõda kirjutatud mälestusraamat „värskete" elamustega Eesti vabaduse eest võitlemisest aastail 1914—1919. Raamat ilmus 1972. a. admiral J. Pitka 100. sünniaastaks.
237 lk. — Hind $8.80 pluss 50 centi saatekulu
KINKIGE
oma võõrrahvusest sõpradele Eesti võitluse tutvustamiseks ingliskeelne
Evald Uustalu
FOR FREEDOM ONLY
Hind $7.00 pluss 50 c saatekulu
MÜÜGIL VABA EESTLASE TALITUSES

Hanno Kompus'e
„KUSTUTAMATA NÄLG KUNSTI JÄRELE . . ."
Hind $11.—, saatekulu 85 ¢.
Müügil „Vaba Eestlase" talituses

ANDRES KÜNG
MIS TOIMUB SOOMES
Kirjastus Välis-Eesti & EMP
311 lk. Hind $14.00 br. + saatekulu 50¢
Eesti ajakirjaniku teos põhineb laialdasele allikmaterjalile. Ta analüüsib Soome sise- ja välispoliitikat, riigi tänapäevast olukorda ja suunda, Nõukogude Liidu Soome-politikat, Soome valitsust presidendist parteieluni ja palju muud, tuues Soome saatusest huvitatud lugejaile palju uusi andmeid.
Müügil Vaba Eestlase talituses

ILMUS
inglisekeelne kokaraamat
„Cooking Estonian Style"
Hilja Treumuth ja Viivi Piirisild
430 retsepti ☆ Hind $8.80 + $1.20 saatekulu, kokku $10.00
Tellimisi võtab vastu „Vaba Eestlase" talitus.
Raamatud saadetakse välja Los Angelesist.

Ennejõulusel Wiiralti festivalil oli üheks lektoriks luuletaja ja kunstiteadlane prof. Aleksis Rannit. Pildil Eesti Kunstide Keskuse president Stella Kerson koos külalistega aktuaalseid probleeme arutlemas.
Foto: Vaba Eestlane

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Teisipäeval, 26. veebruaril 1980 — Tuesday, February 26, 1980

KIRIKUD

EESTI EV.-LUTERI USU PEETRI KOGUDUS TORONTOS
817 Mt. Pleasant Rd., Toronto
M4P 2L1. Kiriku tel. 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto
M4N 1L8, tel. 483-4103.

PALVEPÄEVA JUMALATEENISTUS ARMULAUAGA pühapäeval, 2. märtsil kell 11 hommikul. Solist Avo Kittask. Peapiiskopi karjasekirja lugemine. Piiblitund kell 10 hommikul. Pühapäevakool kell 11 hommikul. Leerieelsed kell 11 hommikul.

EVANGELISATSIOONI TEENISTUS kolmapäeval, 5. märtsil kell 7 õhtul. Kõneleb Eduard Kaasik.

KANNATUSAJA JUMALATEENISTUS pühapäeval, 9. märtsil kell 11 hommikul. Mängib noorte instrumentaalansambel Inga Korjuse juhatusel.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeviti ja neljapäeviti kl. 6—8 õhtul.

TORONTO EESTI AP.-ÕIGEUSU KOGUDUS
R. R. 5, Orangeville, Ontario
Praost E. Lepik
Tel. 1-519-941-4309

Vaimuliku ärasõidu tõttu jääb jumalateenistus pühap., 2. märtsil pidamata.

Järgmine JUMALATEENISTUS toimub pühap., 16. märtsil kell 3 p.l. Peetri kirikus.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
10 Lamport Ave., Apt. 307
Toronto 5, Ont. M4W 1S6
Tel. 961-8391.
VABADUSE KUULUTUSE" raadiosaated igal pühapäeval kell 3.30 p.l. WHLD 1270 kc.

Pühap., 2. märtsil kell 10.15 pühapäevakool, kell 11 homm. JUMALATEENISTUS, kõneleb dr. E. Mänd Amherstist, segakoor, Issanda surma mälestamine.

Kell 6 õhtul KUULUTUSKOOSOLEK, kõneleb dr. E. Mänd, solist Asta Kaups.

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS
Carltoni ja Jarvise nurgal
Õpetaja Andres Taul
Toronto, Ont. M6G 3K6
17 Frank Cresc.
Tel. 656-5248, kirik 923-5172

Pühap., 2. märtsil PALVEPÄEVA JUMALATEENISTUS kell 11 homm.

Pühapäeval, 9. märtsil KANNATUSAJA KONTSERT-JUMALATEENISTUS erakorraliselt kell 2 p.l. Muusikalises osas kaastegev Cosmopolitan Opera Company Avo Kittaski korraldusel, koor, solistid ja orkester. Peapalaks on F. Schuberti „Mass in C". Lisaks ooperikompanii solistid esinevad iseseisvalt.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisip. ja neljap. 6—8 kiriku käärkambris.

TORONTO KOLMAINU EESTI EV.-LUT. USU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto (Sherbourne'i allmaa jaam on kiriku kõrval).
Õpetaja O. Gnadenteich
112 Fallingbrook Rd., Scarborough, Ont.
Telefon 698-7977 või 766-7853
Kantseleis, telefon 921-9417.

PALVEPÄEVA JUMALATEENISTUS on pühap., 2. märtsil kell 1.30.

KRISTUSE KANNATUSAJA JUMALATEENISTUS on pühap., 16. märtsil kell 1.30.

Kõnetunnid on iga kuu teisel esmaspäeval kella 6—8 kiriku kantseleis, telefon 921-9417.

Külalisi ja vastuvõtjaid Eesti Vabariigi aastapäeva koosviibimisel Toronto Eesti Majas. Vasakult: CUNA esindaja T. Sexton, adv. A. Kerson, Linda Saarniit, aupeakonsul I. Heinsoo, Ühendriikide peakonsul Torontos F. Smith, EKN esimees U. Petersoo, Eesti Ühispanga juhatuse esimees V. Ernesaks, EKN-u abiesimees L. Leivat, Balti Liidu ja Läti Liidu esimees T. Krombergs, Islandi konsul R. Johnson.
Foto: Vaba Eestlane

Toronto Eesti Ühispank
Laenud soodsatel tingimustel kaasmaalastele
Ühenduses on jõud

HÜPOTEEKLAENUD	3 a. lahtised	14% aastas
	3 a. kinnised	13½%
	2 a. kinnised	13½%
PERSONAALLAENUD	lahtised	14.7%

Personaallaenud on laenuvõtja surma või jäädava töövõimetuse puhul kindlustatud $10,000 ulatuses vastavalt kindlustustingimustele.

VICTORIAN PICTURE FRAMES LTD.
133 Midwest Rd., Scarborough, Ont. M1P 3A6
Telefon 751-8088
Küsida ARVED KODA (KODANIPORK) Eesti Kodu nr. 284-4359

Kossõgin lubab kaitsta detente†

MOSKVA — N. Liidu peaminister Nikolai Kossõgin ilmus üle pikema ajavahemiku taas avalikkuse ette pidades Bolshoi teatris ühele Moskva valimispiirkonna „valijatele" kõne. Kossõgin kinnitas kuulajaskonnale, et N. Liit teeb kõik detente poliitika viljelemiseks ning süüdistas praeguse rahvusvahelise pinevuse tekitamises Ühendriike ja Hiinat, kes ei käsita õieti Afganistani, Kambodzha ja Iraani küsimusi.

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS
Kirik: Redeemer Luteri kirik, (Bloor ja Indian Rd.)
Õp. T. Nõmmik, 501 Davisville Ave., Tornto M4S 1J2. Tel. 483-2478.

Pühap., 2. märtsil kell 5 p.l. JUMALATEENISTUS ja PÜHAPÄEVAKOOL.

Õpetaja kõnetunnid: igal neljapäeval kell 18.00—19.30 omas kodus. 501 Davisville Ave., Toronto ning igal esmaspäeval kell 18.00—19.30 Hamiltoni kiriklas, 3 Mapleside Ave., Hamilton, tel.: 527-0410.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church, 45 Davenport Rd.
Jutlustaja Allan Laur,
141 Clark Ave., Unit 50 Thornhill, Ont. L3T 4P4. Tel. 889-8173.

Laup., 1. märtsil kell 7 õ. PIIBLITUND.

Pühap., 2. märtsil kell 1.15 p.l. pühapäevakool lastele ja täiskasvanuile. Kell 2 p. JUMALATEENISTUS, kõneleb Allan Laur, duettlaule — Ingrid ja Evert Söderholm. Issanda surma mälestamine.

Teisip., 4. märtsil kell 7 PALVEÕHTU.

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS
562 Jones Ave., Toronto 6, Ont.
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave.
Toronto 6, Ont.
Tel. 463-6223

Pühap., 2. märtsil kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Kõnelevad A. Ehasoo ja jutl. E. Saraoja. Issanda surma mälestamine.

TORONTO EESTI ADVENTKOGUDUS
Christuskirches,
304 Broadview Avenue
691-2848

Laup., 1. märtsil kell 9.30 homm. HINGAMISPÄEVA KOOL ainel „Vabadus Kristuses". Jutlus kell 11 homm. esinevad misjonikooli õpilased.

Kõik tere tulemast!

Kaks sündmust ühel aktusel

Pensionärid tähistasid oma juubelit ja E.V. aastapäeva

Pensionäride Klubi Torontos korraldas oma traditsioonilise Eesti Vabariigi aastapäeva kokkutuleku möödunud neljapäeval Eesti Maja suures saalis 375 klubi liikme ja nende külalise kaasaelamisel. Kokkutulek oli ühtlasi klubi 10. aastapäeva tähistamiseks.

Koosviibimisest osavõtjaid tervitas klubi esinaine Frieda Terts, kes mainis, et Vabariigi Aastapäeva tähistades mõtleme tänutundes nendele meestele ja naistele, kes verdasid oma elu Eesti iseseisvuse saavutamiseks. Kavalist osa alustas Pensionäride Naiskoor, kes juhatas sisse ühislaulu „Mu isamaa armas". Päevakohase jutluse pidas Vana Andrese koguduse õpetaja A. Taul, kes valis oma sõnavõtu aluseks Esteri raamatu, mis käsitab juutide tagakiusamist ja põgenemist 2400 aastat tagasi. See põgenemine on väga sarnane meie põgenemisega 1944. aastal.

Kõneleja meenutas, kuidas Eesti Vabariik loodi läbi suurte raskuste ja kanti selle rajamiseks ja vabaduse kätte võitlemiseks suuri ohvreid.

Õpetaja toonitas eriti, et nendele võitlejatele kuulub meie suurim austus ja lugupidamine. Lõpuks peatus ta ka Toronto Pensionäride Klubi tegevusel ja tõstis eriti esile surma läbi lahkunud Johanna Pätsi teeneid klubi asutamisel ja käiku rakendamisel. Andres Taul soovitas kõigil pensionäridel klubi tegevusega liituda, kuna see aitab kaasa vaimse ja füüsilise tervise säilitamiseks.

Klubi naiskoor esines nägusates rahvariietes ja laulis Leida Pilti juhatusel neli laulu — P. Tammeveski „Kodumuld", E. Võrgu „Ärge unustage laulu", „Su põhjamaa päikese kullast" ja P. Tammeveski „Mu kodumaa", mis oli loodud Toronto Pensionäride Klubi 10. aastapäevaks.

Rahva hulgas viibiv autor sai suurte kiiduavalduste osaliseks ning talle kinnitati rinda valge nelgiõis.

Kiiduavaldused kuulusid ka koorile ja selle juhile Leida Pilt'ile.

Järgmiseks esinesid „Kungla" noored rahvatantsijad, kandes Toomas Kütti juhtimisel ette viis tantsu. Kiiduavaldustele lisaks andis esinaine F. Terts Toomas Küttile üle kinnise ümbriku. Kavalises osas esines lõpuks soololauludega Tamara Norheim oma tütre Tiina klaverisaatel. Ta kandis ette A. Kapi „Kodune kohake", R. Toi „Nõel" ja J. Talli „Rändaja õhtulaul". Lisapalaks oli U. Naissoo „Mu kodu". Lõpuks oli lilli ja aplausi.

Esimeseks tervitajaks juubeli puhul oli Eesti Abistamiskomitee Kanadas esimees A. Sepa, kes meenutas klubi asutamise päevi ja toonitas eriti,

et kümme aastat tagasi alustatud tagasihoidlikust algatusest on niiüd välja kasvanud ja arenenud iseseisev ja tugev organisatsioon.

Kõneleja tõstis eriti esile neid inimesi, kes klubi tegevust on energiliselt juhtinud ja edasi viinud.

Kohal viibiv linnanõunik T. Wardle tõi tervitusi Toronto linnavalitsuse poolt, ja toonitas eriti eestlaste panust Toronto väljaarendamisel ning linna kultuurielu rikastamisel.

Oma lõpusõnas esinaine Frieda Terts tänas kõiki, kes klubi tegevusele ja arengule kaasa on aidanud, tõstes eriti esile endist esinaist, praegust abiesinaist ja klubi sotsiaalringi juhatajat Elfriede Loosbergi, kellele annetati lilli. Koosviibimine lõppes Eesti hümniga.

Klubi järgmine koosviibimine toimub 20. märtsil.

J. S—gi

ERMI SOOMET
TULUMAKSULEHTEDE täitmine.
Kokkuleppeks helistada
247-3150

Sündmuste kalender

Laupäeval, 1. märtsil kell 7 õ. Tartu College'is „Lustakas läänlaste laupäevaõhtu".

Pühapäeval, 2. märtsil kell 5.30 p.l. Ryersoni teatris T.E.R.R. Kungla rahvatantsu suurlavastus „Liina".

Laupäeval, 8 märtsil kell 7 õ. Eesti Majas Toronto Eesti Segakoori lõbus laupäevaõhtu.

Pühapäeval, 9. märtsil kell 2 p.l. Vana Andrese kirikus Kannatusaja kontsert-jumalateenistus Toronto Cosmopolitan Opera Co. kaastegevusel.

Pühapäeval, 9. märtsil kell 4 p.l. Tartu College'is Eesti Kontsertbüroo kolmas kontsert ja EKK kultuurilaureaatide ja stipendiaatide väljakuulutamine.

Reedel, 14. märtsil kell 8 õ. Tartu College'is Akadeemilise Kodu sõprusõhtu.

Laupäeval, 22. märtsil kell 7 õ. Eesti Majas Toronto Eesti Seltsi kevadpidu.

„Armuline proua, oli Teie neiunimi „riigiraudtee?"

„Lollus! Kuidas tulete sellele?"

„Kuna lugesin seda Teie käterätikutel . . ."

Siegfried ja lohemadu

Haleda südamega perenaine lubanud mustlastel öömajale jääda. Lasknud neil koguni kered oasuppi täis helpida, kuigi peremees keelas: „Mis sa mädanustele — sussutavad veel öösel maja põlema . . ." — „Kuidas sa jätad inimesed tühja kerega vahtima, kui ise sööd," õigustas perenaine oma haledat südant. Aga sooja karaskit meega andis ta siiski ainult oma rahvale.

Meepurk viidi sahvrisse tagasi ja öösel hiilis mustlane salamahti sinna „linnumagusat" maitsema. Leidiski purgi, puulusikas püsti sees. Mesi oli jahedas sahvris tahkeks tõmmanud, aga kätte sai. Võttis lusika pealt kohe kena punnsuutäie.

Mesi oli nii neetult kibe, et mustlasele tuli vesi silma. „Ole sa nii kibe, kui sa oled," lohutas mustlane ennast, „aga ma tean, et sa magus oled. Ega head asja igapäev saa . . ." ja pistis poole purki hinge alla.

Mustlased olid otsaga juba teises valla servas, kui perenaine avastas, et keegi oli sahvris tõkati poti kallal käinud.

*

See on muidugi igaühe oma asi, mis „usku" ta oma maailmavaatelt on ja kellele ta valimistel hääletab. Nende ridade ilmumise ajal on eesti soost liberaale veidi rohkem kui oli paari päeva eest nende ridade kirjutamise ajal. Salajastel valimistel on ju see hea omadus, et võid pärast häälte lugemist rahumeeles deklareerida: näe — „meie" võitsime (kuigi see „meie" tegelikult hääletas valimisel võitja vastu). Eks me ole paljude võõraste võimude all sajanditega ikka midagi õppinud ka . . . Mustlaste tõrvasöömist aga meenutab mõne eestlase poliitiline hoiak ikkagi.

*

Jutuks oli see lihtsameelne ja aus, kes eesti asja heaks raha annab ja ebaõnne puhul risti kannab. Teate isegi, et ausus on üks alama rahva asi, mida pärishärrad ning asjamehed ainult siis pruugivad kui sellest kasu on. Eesti nädalaleht Kanadas laskis Toronto „Star'il" 15. veebruaril teatada, et nemad on valimiste suhtes neutraalsed. Seda kinnitas ka leht oma 14. veebruari juhtkirja esimeses lõigus, kuid kogu ülejäänud artikkel näksis siit ja sealt liberaale. Selle juhtkirja järele otsustades on neutraalsus ainult maskiks, mida oli vaja välja kuulutada siis kui asi lõhnas liberaalide valmisvõidu järele.

Kuigi keegi juhtub nädalalehe toimetusse — vaadake, kas „Stari" kolmerealine indulgentsia ehk pattude andestamise kiri on suurendatult seinale klaasi alla pandud. Või on see toimetaja sahtlis vajalikku riputamist ootamas. Seda läheb vaja vähemasti järgmiste valimisteni toetus-kuulutuse saamiseks. Nädalalehe lugejatele tuleb aga järgmises numbris teatada, et see kõik oli ainult konjunktuuri pärast — leht jääb krõmpsuks ja soolaseks nagu hea konserv kunagi.

*

Sakslased on tuntud kangelasrahvas. Nende folklooris on eestlaste matsi- ja mustlaselugude asemel ainult kangelasteod. „Niebelungide laulu" nimelises saagas möllas Siegfriedi nimeline kangelane, kes tappis koleda lohemao, suples lohe veres ja muut sellega tapmiskindlaks. Aga kõik haak- ja raudristid roostetavad või lähevad kaput. Nii oli äpardus ka verevannigа. Pärna leht langes Siegfriedile seljale ja tükk õilist saksa nahka jäi verega parkimata. Sinna see surmav oda virutatigi.

Kalevipoeg, kui ta Niebelungide laulu kuulis, taipas kohe, et tegemist on ehtsa natsipropagandaga. Kui neid lohesid seal Saksas oleks olnud, küll neid oleks siis Eestissegi toodud. Järelikult — Siegfriedi jutt nii suurest sisalikust on selge luiskamine, veresupluse lugu aga lausa vale. Mehed tehakse mõõgakindlaks saunas — õlleleili ja tammevihaga vihtlemisel.

Kui keegi juba on Siegfried, siis võib temalt katänapäeval kangelasluiskamist loota. Siegfried kinnitas „Staris", et eesti nädalaleht Kanadas ilmub 10.000 (loe „kümnes tuhandes") eksemplaris. Mõne aasta eest luisati, et see arv on 4000. (Vaata Toronto Star, Monday, May 17, 1976). Järelikult on nüüd paadirahvas (boat people) kuulda saanud, et viikingitel on oma häälekandja ja on massiliselt tellima hakanud. Või on see kogemata öeldud „Vaba Maa" tiraazh sellest ajast kui peatoimetaja selle lehega seotud oli. Tuli äkki meelde . . .

Kui me aga sellest kohast sisse kiikame, kuhu pärna leht langes ja kust Siegfriedi nahk valekindel ei ole, siis paistab sealt tõepoolest midagi. Kiikriga vaadates selgub, et on pakk ajalehti. Tõmbad — virr — näpuga üle paki serva ja loed umbes — 1700. Vaat kus 10.000!

*

Seltskondlik mäng noortele sünnipäevadel ja paartidel: Kes suudab kõige lühema lausega kõige rohkem luisata? Praegu on rekord Siegfriedi käes — seitsme sõnaga kaks valet. Kolm trükirida, kui tiitel ja nimi kaasa arvata. Vaata A. 10 / Toronto Star, Friday, February 15, 1980.

JANKEL

Eesti Jahtklubi Kanadas referaatõhtu

Kolmapäeval, 27. veebruaril, algusega kell 7 õhtul toimub Torontos Allan Winters'i stuudios, 877 Yonge St. (teisel korrusel) ettekanne olümpia purjetamisest. Referaadiga esineb H. Roman. Õhtu korraldab Eesti Jahtklubi Kanadas. Registreerida Heino Kasak, telef. 223-5899 või 421-0202.